

PROGRAM WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNY

Szkoły Podstawowej nr 4 w Oleśnicy
im. prof. Romana Podoskiego

Spis treści

Preambuła	2
Misja i wizja szkoły	7
Model absolwenta	7
Część: Budowanie pewności siebie i kształtowanie zaradności życiowej	8
Wprowadzenie.....	8
Program Wychowawczo-Profilaktyczny	10
Część: Budowanie świadomości i przynależności narodowej	16
Wprowadzenie.....	16
Program Wychowawczo-Profilaktyczny	17
Część: Wychowanie do wartości	24
Wprowadzenie.....	24
Program Wychowawczo-Profilaktyczny	26
Część: Społeczność szkolna – bezpieczeństwo w społeczności szkolnej i trudności w nawiązywaniu kontaktów rówieśniczych	30
Społeczność szkolna.....	30
Wprowadzenie.....	30
Program wychowawczo-profilaktyczny- Bezpieczeństwo w społeczności szkolnej.....	30
Program wychowawczo-profilaktyczny - Prawidłowe relacje rówieśnicze – trudności w nawiązywaniu kontaktów rówieśniczych.....	36
Część: Cyberprzemoc	40
Wprowadzenie.....	40
Program Wychowawczo-Profilaktyczny	42
Część: Środki psychoaktywne	50
Wprowadzenie.....	50
Program Wychowawczo-Profilaktyczny	50
Działalność wychowawcza	51
Działalność profilaktyczna.....	61

Preambula

Okres szkolny to dla młodego człowieka istotny czas, podczas którego kształtuje się jego poczucie tożsamości oraz osobowości. Zmiany zachodzą na drodze zdobywania nowego doświadczenia, uzyskiwania umiejętności i wiedzy. Poza zmianami poznawczymi, intelektualnymi, obserwuje się również szereg zmian natury biologicznej, które pojawiają się wraz z oddziaływaniem hormonów i związanych z tym zmianami emocjonalności człowieka.

Przed dorastającymi uczniami stoją również zadania związane z socjalizacją, czyli nawiązywanie relacji interpersonalnych ze swoim otoczeniem, umiejętności wyznaczania własnych i respektowania granic innych ludzi, zdolności zaspokajania potrzeb akceptacji oraz odkrywania i rozwijania własnych pasji i zainteresowań. Jest to czas, kiedy uczniowie kształtują swój światopogląd, formułują postawy moralne, a także określają swój aktualny styl i sposób na życie.

Trudności, z którymi spotyka się młody człowiek w okresie dojrzewania, mogą przyczynić się do pojawiania się zachowań z grupy zachowań ryzykownych. Z powodu wielości zachodzących w tym samym czasie zmian, młody człowiek może czuć się zagubiony czy osamotniony i dlatego będzie szukać wsparcia i akceptacji innych ludzi. Tutaj zadaniem rodziców i nauczycieli dzieci jest wspieranie ich podczas tego okresu. Nie należy dopuścić do sytuacji, w której młody człowiek zostaje zmuszony do szukania aprobaty i zrozumienia w grupach zewnętrznych, których pobudki do działania mogą okazać się dalekie od oczekiwanych. Pozytywne, prawidłowo ukierunkowane wsparcie w procesie dojrzewania, ułatwia zdobywanie optymalnych doświadczeń i wiedzy o świecie w kontrolowanych, najkorzystniejszych warunkach.

Opracowany Program Wychowawczo-Profilaktyczny jest zbiorem działań, które mają za zadanie wspomagać i kształtować prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży w wieku szkolnym. Ich celem jest zapobieganie pojawieniu się i rozwojowi danego niekorzystnego zjawiska w konkretnej sytuacji i grupie społecznej, jak też promowanie alternatywnych, pozytywnych zjawisk, form spędzania czasu w stosunku do tych, które usiłuje się wyeliminować.

Z naszych obserwacji wynika, że w naszej społeczności szkolnej należy wyróżnić wiele symptomów, które mogą wskazywać na istnienie problemów. Do najpoważniejszych, ale zarazem najłatwiej zauważalnych wskaźników występujących wśród uczniów należą:

- występowanie agresji słownej i fizycznej,
- problemy w nauce, brak motywacji do przyswajania nowej wiedzy, niskie potrzeby i aspiracje edukacyjne,

- opuszczanie godzin lekcyjnych bez usprawiedliwienia, wagary oraz spóźnienia na zajęcia lekcyjne,
- kłopoty w samodyscyplinie i czynnościach samoobsługowych,
- powiększająca się liczba dzieci z deficytami rozwojowymi, trudnościami dydaktycznymi,
- powiększająca się liczba uczniów z problemami rodzinnymi (tj. alkoholizm, zażywanie niedozwolonych substancji, hazard, bezrobocie, bieda) bądź tych, którzy funkcjonują w rodzinach zaburzony (tj. rodziny niepełne, rodziny rozbite, rodziny wielodzietne, eurosieroctwo, sieroctwo, trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, przemoc w rodzinie)

Zadaniem szkoły jest prowadzenie ciągłej ewaluacji wskazanych zjawisk poprzez gromadzenie i przetrzymywanie dokumentacji badawczej, wywiadów wychowawczych oraz informacji na temat warunków społecznych i materialnych danej rodziny.

Zdajemy sobie również sprawę, że poza już wskazanymi czynnikami indywidualnymi i społecznymi na jakość życia oraz sukces edukacyjny szkoły mają wpływ poszczególne czynniki ryzyka tj.:

- kryzys autorytetów,
- dostępność środków psychoaktywnych,
- moda na spożywanie substancji zabronionych – narkotyki, dopalacze, leki, alkohol, nikotyna, itp.,
- brak wiedzy na temat szkodliwości zażywania substancji zakazanych oraz skutków ich przyjmowania,
- brak właściwych wzorców rodzinnych,
- naciski środowiska rówieśniczego na zachowania społecznie nieakceptowane,
- konflikty rówieśnicze i/lub środowisko, w którym zaburzone jest poczucie bezpieczeństwa,
- brak wsparcia, zainteresowania w rodzinie lub istnienie niewłaściwych wzorców rodzinnych,
- niekontrolowane przyswajanie wzorców czerpanych z mediów tj. telewizja, Internet,

- stres i niepowodzenia edukacyjne,
- brak zdolności do kompensowania stresu,
- brak nawyku aktywnego odpoczynku,
- zbyt duże obciążenie obowiązkami edukacyjnymi – mnogość „obowiązkowych” zajęć fakultatywnych,
- nieprzestrzeganie norm dotyczących higieny pracy i higieny osobistej, itp.

Proponowany przez nas Program Wychowawczo-Profilaktyczny składa się z wielu części, a każda z nich ma na celu zapobieganie pojawianiu się bądź ograniczenie występowania czynników ryzyka. Wychodzimy z założenia, że silna więź emocjonalna ucznia ze szkołą, a także nawiązanie współpracy i trwałej relacji pomiędzy pracownikami szkoły, a opiekunami uczniów, jest w stanie w znacznej mierze przeciwstawić się podobnym zagrożeniom. Wspólne działanie na polu rodzinnym i szkolnym może przynieść zamierzony efekt w momencie, gdy ustalono wspólne cele, a obie strony dialogu traktują się po partnersku.

Celem prowadzonych działań wychowawczo-profilaktycznych jest dostarczenie narzędzi, które wzmocnią poczynania szkoły, a w konsekwencji doprowadzą do osiągnięcia sukcesu na wybranym polu.

Wszystkie proponowane przez nas działania, poza oczywistą promowaną tam tematyką, mają również na celu ułatwienie uczniom nabywania umiejętności życia w społeczeństwie, dążą do socjalizacji jednostki. W związku z tym ich celem jest usprawnienie komunikacji, współpracy w grupie (również w środowiskach wirtualnych), ale również pozwalają na rozwijanie zdolności indywidualnej oraz zespołowej pracy czy organizacji i zarządzanie zespołami. Dzięki takiej różnorodności zajęć młodzi ludzie poza zdolnościami socjalizacyjnymi rozwijają również swoją kreatywność oraz przedsiębiorczość, co pozwala na wprowadzanie bardziej innowacyjnych rozwiązań w trakcie kształcenia młodych ludzi, które odpowiednie są do poziomu ich aktualnego rozwoju.

Bardziej innowacyjne działania zakładające pracę projektową uczniów, umożliwiają im większą ekspresję ich kreatywności oraz mają wpływ na zwiększenie samodzielności i odpowiedzialności wszystkich uczestników procesu, dzięki czemu będą mogli sami wpływać na kształtowanie procesu uczenia. Kierowanie własnym rozwojem zakłada zarówno pracę indywidualną jak i pracę grupową w zespole klasowym. Dzięki temu uczniowie mają możliwość odkrywania siebie i rozwijania zdolności socjalizacyjnych, w tym zdolność do komunikowania się, skutecznego przekazywania własnych myśli, słuchania, a nie jedynie słyszenia swoich rozmówców, efektywnego rozwiązywania sytuacji konfliktowych oraz radzenie sobie w sytuacjach trudnych. Ponadto cele edukacyjne opisane w nowej podstawie

programowej zakładają, że w szkole podstawowej będzie kładło się duży nacisk na integralny rozwój biologiczny, poznawczy, emocjonalny, społeczny oraz moralny uczniów. Dzięki odkrywaniu przez dziecko własnych możliwości oraz gromadzenie własnych doświadczeń następuje proces jego wychowania. Młody człowiek podejmując się działania zawsze może liczyć na wsparcie swojego nauczyciela. Nauka będzie prowadzona poprzez wykonywanie prostych czynności, ciągłą praktykę oraz podejmowanie intelektualnych wyzwań. W efekcie takiego wsparcia oraz zaspakajania swoich naturalnych potrzeb rozwojowych dziecko osiąga dojrzałość do podejmowania nauki na następujących po sobie etapach edukacyjnych.

Przedstawione przez nas propozycje tematyczne Programu Wychowawczo-Profilaktycznego zgodne są z wskazanymi celami programowymi oraz wiekiem młodych ludzi:

1. Budowanie pewności siebie i kształtowanie zaradności życiowej.
2. Budowanie świadomości i przynależności narodowej.
3. Wychowanie do wartości.
4. Społeczność szkolna – bezpieczeństwo w społeczności szkolnej i trudności w nawiązywaniu kontaktów rówieśniczych.
5. Cyberprzemoc.
6. Środki psychoaktywne.

Proponowane przez nas działania mają charakter wychowawczy i profilaktyczny. W celu lepszego przybliżenia i rozróżnienia tych działań opisujemy je poniżej:

Działalność wychowawcza – ma na celu kształtowanie osobowości młodego człowieka, jego postaw, zachowań oraz cech niezbędnych w życiu społecznym. Naszym celem jest przygotowanie ucznia do samodzielnego, poprawnego nawiązywania stosunków międzyludzkich, kształtowania długoterminowych relacji z innymi ludźmi, zachowania etycznego, moralnego i akceptowanego przez społeczność, w której żyje. Ważna jest świadomość oraz istnienie głębokich, skłaniających do refleksji wartości młodego człowieka.

Działalność wychowawcza polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganie ucznia i wychowanka w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

1. fizycznej – ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia i wychowanka wiedzy i umiejętności, pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych;

2. psychicznej – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, ukształtowanie postaw sprzyjających wzmocnieniu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności;
3. społecznej – ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz ćwiczeniu umiejętności wypełniania ról społecznych;
4. aksjologicznej – ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia

Działalność profilaktyczna – celem profilaktyki jest podjęcie szybkich i skutecznych działań przywracających zdrowie, ma ona również na celu hamowanie postępu i niwelowanie pojawiających się powikłań już istniejącej choroby. Działania profilaktyczne pozwalają stworzyć odpowiedni wzór zachowań społecznych, które przyczyniają się do obniżenia prawdopodobieństwa pojawienia się danego zjawiska. Naszym zadaniem jest dostarczanie silnych pozytywnych wzorców i przeżyć, wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży, rozwijanie posiadanych przez nich zdolności oraz wspieranie ambitnych postaw.

Misja i wizja szkoły

1. Misja szkoły:

„Szkoła kształtująca człowieka przygotowanego do życia i otwartego na świat i jego problemy”

2. Wizja szkoły:

„Zmiany – choć na pewno stopniowe - powinny się dokonywać we wszystkich obszarach szkolnej rzeczywistości, obejmować ucznia, nauczyciela, programy, organizację oraz warunki nauki i pracy, aby w efekcie doprowadzić do oczekiwanego rezultatu: absolwenta dobrze przygotowanego do życia i pracy w świecie szybko dokonujących się zmian.”

Model absolwenta

Absolwent Szkoły Podstawowej nr 4 im. prof. Romana Podoskiego w Oleśnicy:

- 1) Opanował programowe treści nauczania, posiada umiejętności samokształcenia i nawyki stałego doskonalenia.
- 2) Jest przygotowany do podjęcia nauki na kolejnym, wyższym stopniu kształcenia

- 3) Zna przynajmniej jeden język obcy w mowie i piśmie.
- 4) Potrafi korzystać z komputera, jako narzędzia pracy i środka komunikacji.
- 5) Ma ugruntowaną świadomość własnej tożsamości narodowej, poczucia dumy z historycznego dorobku własnego miasta i regionu oraz jego miejsca w Europie
- 6) Posiada ukierunkowane nawyki prozdrowotne i proekologiczne.
- 7) Jest świadomym i odpowiedzialnym użytkownikiem dróg publicznych.
- 8) Umie korzystać z dóbr kultury. Umie ją tworzyć i w niej uczestniczyć.
- 9) Potrafi skutecznie porozumiewać się. posiada umiejętność współpracy w grupie. jest tolerancyjny.
- 10)Dba o bezpieczeństwo własne i innych.
- 11)Jest uczciwy, prawy i przestrzegający prawa.
- 12)Jest kulturalny, obowiązkowy i samodzielny.
- 13)Promuje zdrowy styl życia.
- 14)Umie planować swoją pracę i ją organizować.
- 15)Posiada umiejętność zastosowania wiedzy teoretycznej w praktyce.
- 16)Jest przygotowany do podjęcia nauki na kolejnym wyższym stopniu kształcenia.

Część: Budowanie pewności siebie i kształtowanie zaradności życiowej

Wprowadzenie

Szkoła prowadzi szereg działań, mających na celu zachęcenie uczniów do podejmowania innej, alternatywnej w stosunku do biernej formy spędzania wolnego czasu tj. fakultatywne zajęcia sportowe, edukacyjne, spotkania z przedstawicielami środowisk lokalnych, itd. Celem zajęć jest poszerzenie uczniowskiej wiedzy, zainteresowań oraz umożliwienie odnalezienia nowych pasji. Naszym uczniom proponujemy naukę poprzez aktywne uczestnictwo w życiu codziennym – mogą wykazać się oni poprzez samodzielne organizowanie wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych, itp., dla swoich kolegów i koleżanek ze szkoły lub okolic. Każde wydarzenie pozostaje pod nadzorem przypisanego nauczyciela, który wspiera działania młodych ludzi oraz ułatwia im odnalezienie się w nowej sytuacji

Każde z prowadzonych przez nas działań ma za zadanie rozbudzić aspiracje życiowe uczniów oraz przeciwdziałać bierności społecznej. Dlatego też skupiamy się na motywowaniu młodych ludzi do nauki oraz staramy się tworzyć im środowisko umożliwiające osiągnięcie sukcesów w różnych dziedzinach. Dzięki temu uczniowie, którzy posiadają trudności w nauce na jakimś polu, będą mogli odszukiwać oraz pielęgnować umiejętności i predyspozycje, które posiadają w różnych dziedzinach życia. W tym celu skuteczne będzie prowadzenie różnorodnych działań fakultatywnych.

Kładziemy również duży nacisk na rozwijanie umiejętności społecznych i inteligencji emocjonalnej młodych ludzi. Okazuje się bowiem, że dynamicznie zmieniający się świat, a co za tym idzie warunki życia, sprzyjają wzrostowi ilości osób, które nie radzą sobie z gniewem, złością, żalem, depresją czy innymi trudnymi stanami emocjonalnymi, które dotyczą ich samych lub innych osób z ich otoczenia. Taka niezdolność do radzenia sobie z emocjonalnymi stanami dotyka zarówno osób dorosłych jak i młodych ludzi, niezależnie od ich poziomu inteligencji intelektualnej. Faktem jest, że w prawidłowym, konstruktywnym radzeniu sobie z emocjami pomaga posiadanie inteligencji emocjonalnej, którą wszyscy mają w mniejszym bądź większym stopniu wykształconą. Rozwój IE zaczyna się już w środowisku domowym, a kontynuowany jest również w środowisku szkolnym. To właśnie ten okres tworzy nawyki emocjonalne, którymi większość ludzi będzie posługiwała się już do końca życia. Jeśli w rodzinie dziecka te umiejętności nie zostały przekazane, bądź zrobiono w to w sposób niewłaściwy (np. rodzina dziecka jest rodziną destruktywną, posiadającą wiele problemów również natury emocjonalnej, w której kwestia samopoczucia jest sprawą drugorzędną bądź w ogóle nieistotną), to większa odpowiedzialność spoczywa na pracownikach szkoły. Oznacza to, że szkoła nie jest obecnie odpowiedzialna jedynie za przekazywanie wiedzy, ale również za uczenie umiejętności dzięki, którym następuje rozwój inteligencji emocjonalnej. Osoby, które nie potrafią poradzić sobie z sferą emocjonalną mogą przejawiać mniejsze bądź większe problemy w skupieniu się na nauce czy pracy. Wykazują również mniej motywacji i wytrwałości w dążeniu do wyznaczonego celu, łatwiej poddają się przykrym emocjom i nie wiedzą w jaki sposób sobie z nimi radzić, nie umieją panować nad swoimi popędami i zdecydowanie częściej znajdują się w grupie osób podejmujących się zachowań ryzykownych bądź destruktywnych.

Poniższy Program Wychowawczo-Profilaktyczny przedstawia działania, które pomogą budować samoświadomość uczniów oraz zadbają, aby ich aspiracje życiowe były dojrzałe i racjonalne oraz zgodne z ich predyspozycjami personalnymi i zainteresowaniami. Dzięki odkryciu swoich umiejętności i skłonności uczniowie będą bardziej zorientowani na wyznaczony przez siebie cel i pewniej ku niemu zmierzali.

Program Wychowawczo-Profilaktyczny

Prezentowana część Programu Wychowawczo-Profilaktycznego pt.: „Budowanie pewności siebie i kształtowanie zaradności życiowej” ma na celu:

1. Budowanie świadomości samego siebie i realnych aspiracji życiowych:
 - kształtowanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych,
 - rozumienie znaczenia i roli ubioru (odpowiedniego do okazji i miejsca),
 - poszerzanie horyzontów, uświadamianie mnogości ścieżek życiowych,
 - poszerzanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania.
2. Budowanie pewności siebie:
 - uświadamianie zagadnienia pewności siebie,
 - techniki budowania pewności siebie,
 - odkrywanie własnej osobowości,
 - rozwijanie zainteresowań,
 - odnajdywanie swoich mocnych stron.
3. budowanie zaradności życiowej:
 - organizacja warsztatów,
 - angażowanie uczniów w organizację wydarzeń, imprez etc.
 - organizacja wyjazdów, wycieczek, „zielonych szkół”.

Cele szczegółowe:

- tworzenie pozytywnej i bezpiecznej atmosfery w klasie i szkole,
- uczenie asertywności,
- zaznajamianie uczniów z pojęciem tolerancji,
- uczenie podejmowania właściwych decyzji,
- uczenie sposobów radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, stresowymi,
- wskazywanie pozytywnych wzorców zachowań,
- wzmacnianie poczucia własnej wartości,
- poznawanie swoich predyspozycji oraz ich rozwijanie.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Odbiorca
1. Zajęcia integracyjne.	<ul style="list-style-type: none"> - ćwiczenia indywidualne i grupowe, - ćwiczenia integrujące klasy uczniowskie, - ćwiczenia aktywizujące. 	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny	Uczniowie
<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zajęcia integracyjne dla klas pierwszych na początku roku szkolnego (w zależności od zaistniałej potrzeby zajęcia można przeprowadzać również dla uczniów innych poziomów klas np. duża liczba nowych uczniów, bądź rozszada uczniów w szkole, niepokojące dezintegracja uczniów w klasie, brak „zgrania” młodych ludzi), • uczenie współodpowiedzialności za swoich kolegów i koleżanki z klasy i ze szkoły, wzmacnianie poczucia solidarności – nauczyciele respektują ustanowione w szkole zasady i konsekwentnie wyciągają konsekwencje w sytuacji, gdy nie są one przestrzegane, nauczyciele nie pochwalają typowego „donosicielstwa”, jednak nie bagatelizują zgłaszanych sytuacji, • wspólne wyjścia poza teren szkoły, • „poznaj mnie” – zajęcia podczas, których uczniowie dzielą się własnymi pasjami, zainteresowaniami ze swoimi rówieśnikami. 			
1. Poznanie siebie oraz skupienie się na odkrywaniu własnych zdolności oraz aspiracji życiowych. 2. Praca nad adekwatnym poczuciem własnej wartości.	<ul style="list-style-type: none"> - ćwiczenia indywidualne i grupowe, - zajęcia wychowania fizycznego, - zajęcia warsztatowe, - mini wykłady, - dramy, - e-lekcje. 	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny	Uczniowie
<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zajęcia których celem jest samopoznanie i budowanie własnej wartości, • lekcja pt. „zrozum mnie” – zajęcia mające uświadomić uczniom czym jest tolerancja, • lekcja pt. „nauka pozytywnego myślenia”, • uczenie podopiecznych jakie znaczenie w życiu człowieka ma czas, w jaki sposób najefektywniej nim zarządzać oraz na co zwrócić uwagę podczas planowania swojego dnia, tygodnia oraz bardziej oddalonych celów życiowych. 			

1. Podnoszenie poziomu kompetencji społecznych.	<ul style="list-style-type: none"> - praca indywidualna i grupowa, - treningi, warsztaty, - dramy. 	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny	Uczniowie
<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • psycholog prowadzi szereg zajęć, które pomogą pozytywnie wpłynąć na poziom inteligencji emocjonalnej uczniów, • uczniowie zapoznani zostają z teorią Paula Ekmana dotyczącą mikroekspresji, 			
<p>1. Nauka opanowania stresu bądź wykorzystania sytuacji stresowych na swoją korzyść.</p> <p>2. Umiejętne rozwiązywanie konfliktów i reagowanie w sytuacjach trudnych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ćwiczenia indywidualne i grupowe, - zajęcia plastyczne/ techniczne, - e-lekcje, - mini wykłady, - ćwiczenia rozluźniające, - ćwiczenia oddechowe. 	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny	Uczniowie
<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uświadomienie młodzieży czym jest stres, wytłumaczenie jego genezy oraz skutków, które ze sobą niesie, • ćwiczenia relaksacyjne, • podczas zajęć plastycznych/technicznych uczniowie przygotowują własną gniotkę antystresową, • uczniowie ćwiczą zachowanie się w różnych trudnych i konfliktowych sytuacjach. 			
<p>1. Kształtowanie postawy życiowej w społeczeństwie lokalnym.</p> <p>2. Budowanie zaradności życiowej.</p> <p>3. Nauka samodzielnego podejmowania aktywności/ inicjatywy.</p> <p>4. Rozwijanie uczniowskich zainteresowań.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ćwiczenia indywidualne i grupowe, - przedstawienia, prezentacje, wystąpienia, itp., - e-lekcje, - lekcje wychowawcze, - praca projektowa. 	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny	Uczniowie
<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uczniowie zapoznają się z zasadami dobrego wychowania, • uczniowie poznają zasady poprawnego ubioru oraz ich wpływ na wywieranie pierwszego wrażenia 			

	<p>u drugiego człowieka,</p> <ul style="list-style-type: none"> • cykl spotkań pt. „spotkanie z praktyką” – nauczyciele pytają, czy uczniowie mają już wybraną ścieżkę życiową, • prowadzenie działań psychoedukacyjnych, których celem jest możliwość dokonania przez uczniów świadomego wyboru dalszej drogi życiowej, • zajęcia pt. „Jaki jestem?” – zajęcia skupiające się na zdolnościach i predyspozycjach zawodowych uczniów, • wzmacnianie w uczniach zdolności zarządzania swoim czasem poprzez zajęcia praktyczne zaznajamiające młodych ludzi z efektywnymi technikami planowania czasu, • szkoła daje uczniom możliwość realizowania ich zainteresowań i pasji poprzez aktywne dzielenie się nimi z innymi, • zajęcia uczące uczniów samodzielnego, krytycznego myślenia prowadzone na podstawie wyboru kilku zagadnień aktualnych dla współczesnego świata, • pracownicy szkoły zachęcają uczniów do czynnego udziału w proponowanych przez nią zajęciach dodatkowych oraz samodzielnego proponowania takich zajęć. 		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Podnoszenie kwalifikacji pracowników szkoły. 2. Nawiązywanie i/lub utrzymywanie odpowiednich relacji i zaangażowania rodziców/opiekunów uczniów. 3. Prowadzenie ewaluacji. 	<ul style="list-style-type: none"> – szkolenia, kursy, treningi, warsztaty, – książki, materiały szkoleniowe, ulotki, – badania ankietowe. 	<p>zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny</p>	<p>Nauczyciele i wychowawcy</p>
<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • szkolenia umiejętności skierowane do nauczycieli: <ul style="list-style-type: none"> ○ Trening Umiejętności Społecznych, ○ Trening Kontroli Złości dla dzieci i młodzieży, • nauczyciele pracują nad przełamywaniem barier komunikacyjnych z rodzicami/prawnymi opiekunami uczniów, • pedagogizacja nauczycieli na temat konieczności istnienia adekwatnej samooceny wśród uczniów, • nauczyciele odpowiedzialni są za tworzenie pozytywnej i bezpiecznej atmosfery w klasie i szkole, • nauczyciele uczestniczą w szkoleniu informacyjnym na temat inteligencji emocjonalnej uczniów w perspektywie ich powodzenia w nauce szkolnej, • szkolenie zewnętrzne nauczycieli na temat komunikacji werbalnej i niewerbalnej. 			

<p>1. Pedagogizacja rodziców/opiekunów dzieci.</p> <p>2. Spotkania z wychowawcą oraz utrzymywanie stałej i poprawnej relacji na linii nauczyciele-rodzice/opiekunowie dzieci.</p> <p>3. Zaangażowanie rodziców w działalność szkolną.</p>	<p>– spotkania z wychowawcą, – pogadanki.</p>	<p>zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny</p>	<p>Rodzice/prawni opiekunowie uczniów</p>
<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rodzice/opiekunowie dzieci czuwają nad tym, aby ich pociechy wykazywały właściwą postawę charakteryzującą się wysoką kulturą osobistą oraz sumiennie realizowało obowiązek szkolny, • rodzice/opiekunowie utrzymują regularny kontakt z wychowawcą klasy, wykazują zainteresowanie aktualnym stanem wiedzy swoich pociech oraz w razie zaistnienia potrzeby sami podejmują kontakt z konkretnym nauczycielem, wychowawcą klasy czy dyrektorem, • rodzice/opiekunowie angażują się w działania realizowane przez szkołę tj. akademie i uroczystości szkolne, konkursy, wydarzenia, imprezy klasowe i szkolne, wyjścia, wyjazdy, itp., • rodzice/opiekunowie uczniów, których dzieci wykazują specyficzne trudności wychowawcze pozostają w stałym kontakcie z pracownikami szkoły i podejmują się wspólnych działań w celu polepszenia aktualnej postawy dzieci i młodzieży. Zadaniem wychowawców klas jest ułatwienie im tego kontaktu bądź wskazanie alternatywnych form szukania wsparcia, • rodzice/opiekunowie, których dzieci wykazują problemy edukacyjne i/lub towarzyskie (np. problemy socjalizacyjne z koleżankami i kolegami ze szkoły) pozostają w stałym kontakcie z wychowawcą, psychologiem/pedagogiem szkolnym/pracownikami poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz pracują nad zmianą i poprawą aktualnego stanu, • specjalista/wykwalifikowany w temacie samooceny pedagog rozmawia z rodzicami na temat zagrożeń wynikających z posiadania przez dziecko niskiej samooceny, • zajęcia edukacyjne pt. jak dużo wiemy o sobie, 			
<p>1. Nawiązanie współpracy z organizacjami, instytucjami, osobami fizycznymi nie związanymi bezpośrednio ze szkołą.</p>	<p>– spotkania za specjalistami danej tematyki, – szkolenie.</p>	<p>zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny</p>	<p>Dyrekcja szkoły</p>
<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nawiązanie współpracy w zakresie realizacji omawianych działań profilaktycznych z: <ul style="list-style-type: none"> ○ Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, ○ z ośrodkami kulturalnymi w swojej miejscowości, 			

	○ rodzicami/ opiekunami prawnymi uczniów,○ instytucjami i organizacjami edukacyjnymi,○ osobami fizycznymi,○ służbami porządku publicznego.● wykorzystanie wyników badań w ewaluacji pracy szkoły.

Część: Budowanie świadomości i przynależności narodowej

Wprowadzenie

Budowanie świadomości przynależności narodowej oraz kształtowanie postaw patriotycznych służy nabywaniu identyfikacji z narodem i kulturą, które z kolei przygotowują do życia w danym społeczeństwie. Wykształcanie w młodych ludziach odpowiedniej, patriotycznej postawy wymaga czasu i konsekwentnych, ciągłych starań. Z tego powodu działalność dydaktyczno-wychowawcza jest niezbędna w codziennym życiu młodego człowieka, a równocześnie jest obowiązkiem spoczywającym na barkach nauczycieli, bez względu na ich wiarę czy preferencje polityczne.

Patriotyzm objawia się w przywiązaniu i okazywaniu szacunku do swojej ojczyzny, ziemi pochodzenia, rodzinnych stron, języka, swoich przodków, znajomych obyczajów, kultury narodowej oraz ludzi i wartości, które sobą reprezentują. Patriotyzm przejawia się również w solidarności z własnym narodem i lokalną społecznością. W celu kształtowania prawidłowego i skutecznego wychowania patriotycznego ważne jest, aby pamiętać o jego wielopoziomowości i wszechstronności. Jedynie mając to na uwadze można doprowadzić do harmonijnego rozwoju swojego podopiecznego.

Kształtowanie postawy patriotycznej w młodych ludziach jest obowiązkiem spoczywającym na ich opiekunach, zarówno tych prawnych, faktycznych jak i tych, którzy spędzają z uczniami czas tj. wychowawcy i nauczyciele szkolni. To właśnie na pracownikach szkoły spoczywa bardzo duża odpowiedzialność. To oni bowiem każdego roku starają się kształtować umysły młodych ludzi, kolejnych roczników, które wypełniają korytarze ich szkoły.

Kształtowanie patriotyzmu jest zadaniem, które należy podjąć już od najmłodszych lat życia dziecka. Młody człowiek z początku nie będzie w stanie pojąć terminów, z którymi się spotka, nie powinno to nas jednak zniechęcać. Z czasem zdolności abstrakcyjnego myślenia dziecka zwiększą się i zacznie ono pojmować coraz bardziej skomplikowane formy przekazu. Ciągły rozwój zdolności poznawczych dziecka implikuje konieczność pamiętania o tym, aby przekazywana mu wiedza była dostosowana do jego aktualnych zdolności intelektualnych i emocjonalnych. Sposoby jakie wybierze nauczyciel, aby uczyć swoich podopiecznych, ograniczone powinny być jedynie jego pomysłowością i zaangażowaniem w pracę. Już w grupie najmłodszych dzieci warto kształtować uczucia, z których po latach zrodzić się powinien prawdziwy patriotyzm. Sposobów na osiągnięcie tego jest bardzo wiele. Problematykę patriotyczną przybliżą młodemu człowiekowi wizualne symbole i znaki. Prowadząc takie zajęcia należy pamiętać o odpowiedniej postawie samego nauczyciela,

o okazywaniu należnego szacunku oraz emocji do symboli narodowych. Już samo takie zachowanie jest wskazówką jak powinien zachowywać się uczeń w kontaktach z prezentowanymi symbolami. W celu utrwalenia takiego sposobu odczuwania warto wykorzystać dziecięcą ciekawość oraz stałą gotowość do poznawania i przeżywania. Zajęcia mogą mieć charakter muzyczny, formę plastyczną, czy teatralną. Ważne jest, aby w wykonywaniu angażować jak największą ilość zmysłów. Tylko takie działania mogą przynieść zamierzony efekt.

Prowadzone działania mają na celu przygotowanie młodych ludzi do pomyślnego i płynnego wejście w dorosłe życie. Oznacza to, że szkoła przygotowuje do pełnienia szeregu ról społecznych z jakimi mogą spotkać się uczniowie. Poprzez wszechstronne rozwijanie ich zdolności oraz zapewnienie troski o ich postawę moralną i obywatelską rozumieć należy: kształceniu w uczniach krytycznego myślenia, ukierunkowanego na poszukiwanie prawdy, piękna i dobra w otaczającym świecie. Nauczyciele starają się również pogłębić w swoich podopiecznych ciekawość poznawczą i chęć do ustalania i sięgania po coraz bardziej ambitniejsze cele. Szkoła stara się nauczać tych wszystkich zasad zgodnie normami i wartościami istotnymi i krzewionymi w Polsce.

Krzewienie i rozwijanie postawy patriotycznej i poczucia przynależności narodowej jest nieodłącznym zadaniem stawianym przed szkołami. Poniższy Program Wychowawczo-Profilaktyczny kształtuje i utrwala zachowania i postawy o charakterze patriotycznym u dzieci i młodzieży w wieku szkolnym.

Program wychowawczo – profilaktyczny

Prezentowana część Programu Wychowawczo-Profilaktycznego pt. „Budowanie świadomości i przynależności narodowej” ma na celu:

- kształtowanie świadomości obywatelskiej,
- kształtowanie patriotyzmu lokalnego,
- rozwijanie postaw prospołecznych oraz dbanie o wspólne dobro,
- pielęgnowanie postaw patriotycznych,
- zachęcanie do aktywnego udziału w życiu rodzinnym, społeczności szkolnej, lokalnej i państwowej,
- dbałość o używanie poprawnej polszczyzny,
- wykazywanie szacunku do symboli narodowych i lokalnych tj. hymn kraju, godło, flaga oraz dbanie o krzewienie innych symboli, wartości i tradycji narodowych,
- pielęgnowanie tradycji narodowych,

- uczenie wykazywania właściwej postawy podczas obchodów państwowych i szkolnych,
- poszerzanie wiedzy o historii miasta, regionu, jego kulturze i sztuce itp.

Pamiętajmy, że nikt nie rodzi się patriotą. Przekazywanie treści patriotycznych jest zadaniem i obowiązkiem stawianym przed każdym nauczycielem, bez względu na jego prywatne przekonania polityczne czy wiarę.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Odbiorca
1. Diagnoza preferowanych przez uczniów wartości.	<ul style="list-style-type: none"> - badanie ewaluacyjne, - omówienie otrzymanych wyników, - opracowanie działań profilaktycznych i wychowawczych, - przeprowadzenie ponownej ewaluacji. 	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny	Cała społeczność szkolna
<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzenie badań ankietowych diagnozujących posiadane wartości i postawy patriotyczne u członków społeczności szkolnej – uczniowie, nauczyciele, wychowawcy, rodzice/prawni opiekunowie uczniów, • Rada Pedagogiczna przy współpracy z Radą Rodziców tworzy propozycję działań wychowawczo-profilaktycznych mających na celu wspieranie postawy patriotycznej u dzieci i młodzieży szkolnej, podjęcie działań interwencyjnych mających na celu zmianę aktualnego, niekorzystnego stanu wyznawanych wartości, • przeprowadzenie ponownej ewaluacji po około roku czasu od podjęcia działań wychowawczo-profilaktycznych. 			
1. Kształtowanie osobowości ucznia.	<ul style="list-style-type: none"> - godziny wychowawcze, - e-lekcje, - „spotkania w kulturą”. 	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny	Uczniowie
<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie do rozpoznawania wartości moralnych: <ul style="list-style-type: none"> ○ uczenie uczniów wrażliwości dzięki prowadzeniu zajęć mających związek z kulturą i sztuką (organizowanie wyjść na wydarzenia kulturalne tj. wyjścia do teatru, muzeum, filharmonii, pokazy sztuki itp.), ○ analiza inscenizacji na podstawie obejrzanej sztuki w teatrze bądź jej ekranizacji, ○ spotkania z aktorami po zakończeniu sztuki teatralnej. • uwrażliwianie uczniów na poczucie piękna i estetyki, • podczas godziny wychowawczej nauczyciele prowadzą ćwiczenia aktywizujące kształtujące postawy koleżeńskie. 			

<p>1. Uświadamianie istoty przynależności do narodu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - debata, - godzina wychowawcza, - broszury informacyjne, - plakaty, postery. 	<p>zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny</p>	<p>Uczniowie</p>
<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zajęcia mające na celu uświadomienie swojej przynależności narodowej, • zajęcia poświęcone symbolom narodowym, ich historii, znaczeniu oraz szacunku do nich; • debata na temat stosowania poprawnej polszczyzny oraz używania zapożyczeń z innych języków obcych, praktykowanie słowotwórstwa lub nowych, niepoprawnych konstrukcji gramatycznych, • „patriotyzm i jego znaczenia w dniu dzisiejszym”, • poznawanie podstaw wartości obywatelskich, • podczas godziny wychowawczej prowadzenie debat na tematy: <ul style="list-style-type: none"> ○ kim jest współczesny patriota i jak zmienił się obraz postrzegania patriotyzmu na przestrzeni lat?, ○ polskie symbole narodowe – aktualne czy przestarzałe, jak powinno się do nich odnosić, ○ Polska naszą Ojczyzną – za co cenimy nasz kraj i Polaków, ○ miejsce Polski w Europie i Unii Europejskiej. 			
<p>1. Budowanie więzi kulturowo-etynicznej. 2. Promowanie społeczności lokalnej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wykłady, warsztaty, - tworzenie filmików, - sesja plakatowa, - publikacje. 	<p>zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny</p>	<p>Uczniowie</p>
<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uczniowie poznają historie starszych mieszkańców miasta, • obchodzenie w szkole uroczystości tj.: <ul style="list-style-type: none"> ○ wieczór andrzejkowy, ○ bal maskowy, ○ Święto Konstytucji 3 Maja, ○ Święto Niepodległości, 			

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Dzień Patrona Szkoły, ○ Dzień Edukacji Narodowej, ○ Wigilia klasowa, ○ Mikołajki, ○ obchodzenie rocznicy śmierci Jana Pawła II, ○ inne uroczystości upamiętniające ludzi będących wzorami do naśladowania <p>Obchodzenie uroczystości pozwoli uczniom poznać genezę powstania święta, historię wydarzeń i/lub zapoznać się z osobami, które stanowią wzór do naśladowania.</p> <ul style="list-style-type: none"> • zachęcanie uczniów do aktywnego uczestnictwa w konkursach lokalnych, wojewódzkich i krajowych z tematów związanych z poprawną polszczyzną oraz historią naszego kraju, konkursach krasomówczych i recytatorskich, • emisja polskich filmów historycznych np. „Akcja pod Arsenalem”, • podczas zajęć muzycznych uczniowie zapoznają się z pieśniami patriotycznymi, które później prezentowane są podczas akademii, • konkurs związany z wiedzą na temat tradycji ludowych/tradycji Polskich, • zapoznawanie uczniów z literaturą odpowiednią dla ich stopnia rozwoju emocjonalnego i intelektualnego, • rozwijanie wiedzy oraz kształtowanie postawy otwartości wobec innych kultur. 		
1. Poznawanie historii lokalnej społeczności.	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie mapy topograficznej, - wycieczki po muzeach, - wycieczki do miejsc związanych z legendami lokalnymi lub miejskimi, 	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny	Uczniowie
<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • promowanie przez nauczycieli aktywnego uczestnictwa uczniów w życiu szkoły oraz społeczności lokalnej, przygotowujących do życia w niej, • angażowanie młodych ludzi w pracę samorządu szkolnego i/lub inne formy aktywności działających na terenie szkoły tj. gazetka szkolna, kółko polonistyczne, kółko matematyczne, radiowęzeł, harcerstwo i inne, 			

	<ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie uczniów z dorobkiem kulturowym regionu i jego wpływem na kraj, • uczniowie odwiedzają miejsca związane z lokalnymi mitami oraz zapoznają się z miejscowymi legendami; • uczniowie zapoznają się z legendami miejskimi i starają się dociec kiedy i w jaki sposób one powstały, • uczniowie przygotowują mapę topograficzną swojego miasta bądź wybranej dzielnicy i zaznaczają na niej zabytki historyczne w środowisku miejskim i naturalnym, • angażowanie uczniów w prace samorządowe; • praca w grupach roboczych działających na terenie szkoły tj. gazetka szkolna, kółko polonistyczne, kółko matematyczne, radiowęzeł, harcerstwo i inne. 		
1. Nawiązanie stałej współpracy z rodzicami/ opiekunami uczniów.	<ul style="list-style-type: none"> - szkolenia, - broszury informacyjne, - spotkania z rodzicami/ opiekunami uczniów, - nawiązanie współpracy z instytucjami, organizacjami zewnętrznymi. 	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny	Nauczyciele i wychowawcy
	<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nawiązanie ścisłej współpracy z lokalnymi ośrodkami kultury; • szkolenia zewnętrzne dla nauczycieli na temat stosowania podczas swoich zajęć technik aktywizujących pracę uczniów; • uświadomienie rodzicom/prawnym opiekunom jak wielkie znaczenie w życiu dzieci i młodzieży ma posiadanie oraz przestrzeganie ustalonych wspólnie reguł postępowania oraz panujących w danej społeczności wartości i norm zachowania. 		
1. Angażowanie rodziców / prawnych opiekunów dzieci i młodzieży szkolnej w pracę na rzecz szkoły.	<ul style="list-style-type: none"> - kontakt z nauczycielami, wychowawcami klas, - spotkania z psychologiem/ pedagogiem szkolnym. 	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny	Rodzice/prawni opiekunowie uczniów

<p>2. Pedagogizacja dorosłych na temat konieczności kształtowania prawidłowych postaw w młodych ludziach.</p>	<p>Przykłady:</p> <p>Rodzice/prawni opiekunowie dzieci włączają się do twórczych, innowacyjnych i aktywizujących działań, mających na celu rozwój postaw patriotycznych związanych z tożsamością kultury narodowej oraz rozbudzaniem poczucia dumy i szacunku do swojego kraju pochodzenia, jego dorobku kulturowego oraz historii.</p> <ul style="list-style-type: none">• zachęcenie rodziców/prawnych opiekunów uczniów do czynnego udziału w życiu szkoły, uczestnictwie w uroczystościach patriotycznych i szkolnych oraz wyjściach kulturalnych,• szkoła zachęca dorosłych do udziału w organizowanych przez szkołę uroczystościach / akademiach szkolnych (o charakterze patriotycznym czy świątecznym),• pedagog szkolny edukuje dorosłych dlatego ważne jest, aby cała rodzina uczestniczyła w wydarzeniach krajowych i patriotycznych oraz pielęgnowała tradycje i dobre obyczaje podczas świąt (np. rozwijanie wiedzy historycznej i kulturowej uczniów, wzmacnianie więzi rodzinnej oraz budowanie przynależności narodowej i lokalnej młodych ludzi).
---	---

Część: Wychowanie do wartości

Wprowadzenie

Proces rozwoju wartości u człowieka zaczyna się już od najmłodszych lat i ma istotny wpływ na otoczenie, w którym żyje, a w konsekwencji na społeczeństwo. Oznacza to, że dziecko od samego początku ma wpływ na swoje otoczenie, ale również samo jest na nie podatne. System wartości człowieka budowany jest przez rodziców, rodzinę, nauczycieli, kolegów i koleżanki oraz bliższe i dalsze środowisko, w którym się otacza.

Wychowując młodego człowieka niezwykle ważne jest, aby opiekunowie zdawali sobie sprawę z istotności atmosfery, jaka panuje w domu i szkole. Przekazywane wartości powinny odbywać się w klimacie porozumienia i dialogu, zarówno w środowisku domowym jak i szkolnym. Te dwie instytucje mają najwięcej do czynienia z dzieckiem i młodzieżą, przez co wywierają na nich istotny wpływ. Ważne jest tutaj również nawiązanie odpowiedniej współpracy, dialogu na linii rodzice/ opiekunowie prawni dzieci a nauczyciele i wychowawcy szkolni. To co mówią wszyscy wychowawcy musi być spójne oraz ich zachowania także muszą odzwierciedlać nauczane przez nich zasady postępowania i wartości.

Wychowanie w przyjaznej, pełnej miłości i akceptacji atmosferze, pozbawionej przymusu i ostrej krytyki czy dyscypliny jest bardzo dobrym miejscem do nauki i przyswajania modelu wartości, który jest uznawany przez wychowawców dzieci za słuszny.

Dziecko uczy się dzięki naśladowictwu i modelowaniu zachowania osób starszych, które je otaczają. Obserwuje zachowanie swoich rodziców, dziadków, rodzeństwa, słucha co mówią oraz patrzy jak reagują. Dzięki takiemu zachowaniu buduje w swoim umyśle skrypt zachowania, myślenia, postaw, wartości, itp. Pierwotna hierarcha wartości będzie odwzorowaniem hierarchii wyznawanej przez osoby najważniejsze dla dziecka czyli rodziców, prawnych opiekunów, czy osoby które rzeczywiście sprawują opiekę nad dzieckiem. To opiekunowie są osobami, które powinny kształtować prawidłowy system wartości u dzieci i młodzieży szkolnej. Promowane przez nich zasady powinny być proste i zrozumiałe do wieku osoby. Podkreślić więc należy, że wychowanie do wartości będzie tym skuteczniejsze, im bardziej oboje rodzice będą żyć życiem ukształtowanym według tych walorów.

Szkoła pragnąc w prawidłowy sposób przekazywać uczniom system wartości powinna skupić się na:

- zaspokajaniu potrzeb emocjonalnych dzieci i budowanie więzi z nimi

Jeśli tylko nauczyciel okazuje uczniom zainteresowanie i szacunek, a nie tylko wymagania, uczniowie są w stanie wiele zaakceptować i zrobić. Stosowanie jedynie

wymagań oraz nauczanie w systemie „kar i nagród” nie jest przez uczniów akceptowane i budzi sprzeciw. Dzieci czują się zadowolone i docenione, gdy sytuacja jest zupełnie inna – gdy dziecko czuje, że nie tylko wyniki szkolne, ale także ono samo jest dla niego ważne, podejmuje większe starania i wysiłki, aby zrealizować oczekiwania dorosłych.

- modelowanie postaw uczniów

Dzieci uczą się najwięcej przez obserwację oraz późniejsze naśladowanie zachowań osób dorosłych. W efekcie młody człowiek uczy się odczytywać zamiar, przewidywać dalsze postępowanie i komunikować własne emocje i interpretować emocje innych ludzi. Z tego powodu opiekunowie powinni zachować zgodność z tym co mówią, co robią, a tym co jest pokazane i przekazywane uczniom. Nie warto okłamywać dziecka, ponieważ i tak będzie wiedziało (choćby na zasadzie przeczucia), że coś się nie zgadza, a w konsekwencji samo nauczy się, że można w ten sposób postępować.

Opiekunowie często nie przejawiają spójnego zachowania ponieważ starają się być nieomylni w oczach dziecka. Nie jest to konieczne, gdyż młody człowiek nie potrzebuje nieomylnego dorosłego. Lepiej jest pokazać dziecku w jaki sposób postępujemy, gdy się pomylimy, gdy poniesiemy porażkę, pokazywanie jedynie nieomyślności nie jest konieczne, a wręcz przeciwnie takie zachowanie może krępować i zawstydzają młodego człowieka, który jest świadomy tego, że popełnia błędy.

- zachęcanie uczniów do ciągłego działania

Wytrwałość jest jednym z czynników, który decyduje o osiągnięciach ucznia w nauce. Niestety takiej cechy nie da się nauczyć na drodze teorii, jedyną możliwością jest praktyka, popełnianie błędów i wyciąganie wniosków ze swoich czynów. Niestety w obecnych czasach rodzice najbardziej skupiają się na teoretycznych osiągnięciach szkolnych, ocenach, które w przyszłości umożliwią dziecku dostanie się do kolejnej, lepszej szkoły, na wymarzony kierunek uniwersytecki czy wreszcie do upragnionej pracy. Obecnie dzieci i młodzież skupiają się głównie na zbieraniu ocen, a niemal każda aktywność niebędąca teorią jest im zakazana. Opiekunowie uważają, że kiedy dziecko nie bierze udziału w pracach domowych czy wyjściach ze znajomymi, ma więcej czasu na naukę i to jest dla niego lepsze. Niestety prawda jest odmienna, wielu rzeczy tj. rozpalanie ogniska, ostrzenie nożem patyków, nawiązywanie relacji z rówieśnikami i osobami starszymi, gotowania, czy odkurzania nie można nauczyć się w teorii. Młodzi ludzie zdobywają także nowe doświadczenie wychodząc do kina, czy na przysłowiowy „trzepak” ze znajomymi. Warto umożliwiać dziecku takie i inne

formy aktywności, przesadne bezpieczeństwo nie uchroni dziecka w życiu dorosłym, a wręcz przeciwnie – jeśli wtedy się coś stanie, nie będzie umiało prawidłowo reagować. Z tego powodu warto zachęcać swoich podopiecznych do ciągłego działania, podejmowania prób i nie zniechęcania się przy natrafieniu na trudności czy przy doznawaniu porażki. W takich sytuacjach należy porozmawiać z młodym człowiekiem, przeanalizować sytuację, poznać jego emocjach, zdanie na dany temat i zamiary. Zadaniem osób starszych jest mobilizowanie do dalszego działania, zachęcanie do podejmowania kolejnych prób oraz wspieranie w trudnych sytuacjach.

- stosowanie metod aktywizujących

Młodzi ludzie najlepiej uczą się na własnych doświadczeniach i popełnianych błędach. Wolą sami odkrywać co jest dla nich ważne i dobre, poznać swoje uczucia, potrzeby, preferencje. Rola opiekunów skupia się na prowokowaniu ich do myślenia, pomocy w nazywaniu nowych rzeczy, zachęcaniu do samodzielnego działania. Ważne jest aby rodzice i nauczyciele regularnie przekazywali informacje co sądzą o ich zachowaniu. Pamiętajmy jednak, że taki feedback powinien zawierać zarówno pozytywne jak i negatywne informacje, nie wolno skupić się jedynie na tych drugich. Takie zachowanie może doprowadzić do braku zaufania dziecka do dorosłego w przyszłości. Dobrze jest wspólnie przeanalizować z młodym człowiekiem sytuację trudną, problemową, zadawać pytania i zmuszać do zastanawiania nad własnym zachowaniem. Dzięki temu będzie mogło przeanalizować różne formy zachowanie. Konieczne jest pamiętanie aby nie narzucać młodemu człowiekowi swojego zdania. Można natomiast prowadzić, moderować dyskusję oraz pozwolić młodemu człowiekowi samodzielnie dojść do konstruktywnych wniosków.

Program Wychowawczo-Profilaktyczny

Poniższa część Programu Wychowawczo-Profilaktycznego pt.: „Wychowanie do wartości” ma na celu wychowanie dzieci i młodzieży szkolnej w duchu systemu wartości pielęgnowanego przez wiele wcześniejszych pokoleń Polek i Polaków. Krzewienie wyznawanego w danym społeczeństwie systemu wartości jest fundamentem procesu wychowania. Rodzice, nauczyciele i wychowawcy stanowią dla nich wzór do naśladowania z tego powodu ich zadaniem jest ukazywanie tego co wartościowe, przybliżanie i tłumaczenie czym są i co znaczą poszczególne wartości. Wychowanie do wartości kształtuje orientację aksjologiczną młodych ludzi, czyli gotowość do świadomego i odpowiedzialnego wybierania wartości i odpowiadania za nie.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
1. Przeprowadzenie badań ewaluacyjnych diagnozujących obecny system wyznawanych przez młodych ludzi wartości. 2. Sporządzenie pogłębionej analizy sytuacji problemowej. 3. Wyciągnięcie wniosków oraz opracowanie działań koniecznych do prowadzenie efektywnego wychowania do wartości.	- prowadzenie badań, ewaluacji.	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny		Cała społeczność szkolna
	Przykłady: <ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzenie badania ankietowego wśród nauczycieli, wychowawców, chętnych rodziców/opiekunów uczniów, dyrekcji szkoły, w celu zaznajomienia się z wyznawanym przez poszczególne grupy z systemami wartości, • Rada Pedagogiczna przy współpracy z Radą Rodziców tworzy propozycję działań wychowawczo-profilaktycznych, mających na celu wspieranie pozytywnych wartości wyznawanych przez dzieci i młodzież szkolną, podjęcie działań interwencyjnych mających na celu zmianę aktualnego, niekorzystnego stanu wyznawanych wartości, • przeprowadzenie ponownej ewaluacji po około roku czasu od podjęcia działań wychowawczo-profilaktycznych. 			
1. Szkolenie kadry pedagogicznej z tematu wartości oraz metod nauczania wychowania w wartościach.	– proponowane pozycje książkowe, – prowadzenie badań, ewaluacji, – udział w seminariach oraz szkoleniach przybliżających tematykę wartości, wartości w edukacji i wychowaniu młodych ludzi oraz sposobów uczenia podopiecznych.	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny		Nauczyciele i wychowawcy
	Przykłady: <ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie nauczycieli i prawnych opiekunów uczniów ze statystykami odnośnie preferowanych postaw i wyznawanych wartości u dzieci na różnych etapach edukacji szkolnej – spotkanie z psychologiem/ pedagogiem szkolnym, • przeprowadzenie wewnętrznych warsztatów z tematów: 			

	<ul style="list-style-type: none"> ○ W jaki sposób uczyć dzieci wartości; ○ Czym są wartości moralne i dlaczego są potrzebne; ○ Jakie wartości warto przekazywać młodzieży i czym każda z nich się wyróżnia – np. szacunek, odpowiedzialność, uczciwość, sprawiedliwość, odwaga, samodyscyplina, szczęście, edukacja, oddanie, piękno, mądrość. 		
1. Zwiększenie świadomości w temacie wychowania w wartości przez rodzinę. Uświadomienie ich kluczowego znaczenia w edukacji.	<ul style="list-style-type: none"> - warsztaty dla dorosłych, - spotkania z wychowawcami, psychologiem, pedagogiem szkolnym, - materiały informacyjne, - polecane pozycje książkowe. 	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny	Rodzice/prawni opiekunowie uczniów
	<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • działania edukacyjne dla rodziców/ opiekunów uczniów zwiększające ich kompetencje wychowawcze: <ul style="list-style-type: none"> ○ zorganizowanie spotkania z psychologiem bądź pedagogiem specjalizującym się w tym temacie, ○ informowanie z jakimi konsekwencjami mogą się spotkać, w sytuacji gdy dziecko nie zostanie zaznajomione z promowanymi, pozytywnymi wartościami społecznymi; ○ pedagogizacja na temat zmian rozwojowych i wynikających z tego zmian systemu wartości; • wychowawcy udzielają rodzicom/ opiekunom informacji na temat Poradni Rodzinnych, które specjalizują się w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych, problemów wychowawczych w rodzinie, • uświadomienie rodzicom/prawnym opiekunom dzieci jak ważną rolę odgrywa ich podejście oraz wyznawane przez nich wartości, 		
1. Wzbogacenie uczniowskiej wiedzy na temat wartości oraz określenie ich znaczenia w życiu codziennym.	<ul style="list-style-type: none"> - warsztaty, - eventy, happeningi, - wyjścia do teatru/ filharmonii/ muzeum/ itp., - kręcenie spotów reklamowych, - zajęcia z psychodramy, - zajęcia interaktywne, 	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny	Uczniowie

	<ul style="list-style-type: none"> - przygotowanie spektaklu, prezentacji, wywiadu z wybraną osobą, itp., - e-lekcje, - godziny wychowawcze, - spotkania z psychologiem/pedagogiem szkolnym, pracownikami PPP, doradcą zawodowym. 		
<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nauczyciele i wychowawcy pracują nad prawidłowym kształtowaniem postaw uczniów – podejmują działania mające na celu uświadomienie uczniom czym są wartości, dlaczego istotne jest ich posiadania, jakie korzyści niosą dla nich samych, • praca z pedagogiem/psychologiem szkolnym w temacie postaw uczniów, <p><u>Tematy godzin wychowawczych dla uczniów szkoły podstawowej oraz pierwszej klasy gimnazjum:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • zajęcia plastyczne „<i>Ja i moja rodzina</i>”, • „<i>Ja i moje rodzeństwo</i>”, • happening pt. „<i>Od narodzin do śmierci</i>” organizowany przez najstarszych uczniów, • wyjście do teatru na spektakl, • wyjście do filharmonii/ teatru, • organizowanie twórczych działań z pominięciem czynnika rywalizacji, • wzbogacanie uczniowskiej wiedzy o sposobach uczenia się, mnemotechnikach, • prowadzenie zespołowych zajęć psychoedukacyjnych, • włączanie młodzieży do podejmowanie działań na rzecz szkoły bądź klasy, • modelowanie postaw pomocnego zachowania i empatycznego odczuwania względem drugiego człowieka, • „<i>Jakim jestem kolegą/koleżanką</i>”, • „<i>Jakim jestem przyjacielem</i>”, • „<i>Szanuje siebie i innych</i>”, • „<i>Moje autorytety</i>”, 			

Część: Społeczność szkolna – bezpieczeństwo w społeczności szkolnej i trudności w nawiązywaniu kontaktów rówieśniczych

Społeczność szkolna

W części Programu Profilaktyczno-Wychowawczego poświęconego społeczności szkolnej, omówione zostaną dwa ważne zagadnienia:

1. Bezpieczeństwo w społeczności szkolnej,
2. Prawidłowe relacje rówieśnicze – trudności w kontaktach rówieśniczych.

Wprowadzenie

Przedmiotem nieustannej troski dorosłych powinno być dążenie do stworzenia dzieciom warunków do nauki, zabawy i wypoczynku w przyjaznej, radosnej atmosferze. Niestety żyjemy w czasach, gdzie na co dzień spotykamy się z wypadkami bądź sami im ulegamy. Zadaniem szkoły jest zadbanie o bezpieczeństwo i zdrowy pobyt swoich podopiecznych i pracowników na terenie ich przebywania w obszarze szkoły.

Zapewnienie bezpieczeństwa oraz higienicznych warunków pracy i pobytu w szkole, a także zagwarantowanie takich samych warunków podczas organizowanych przez szkołę inicjatyw zewnętrznych, spoczywa na dyrektorze szkoły, nauczycielach i opiekunach.

Programu Wychowawczo-Profilaktyczny – Bezpieczeństwo w społeczności szkolnej

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom ministerstwa, rodziców, opiekunów, wychowawców i nauczycieli podejmujemy się przeprowadzenia działań o charakterze wychowawczo-profilaktycznym. Przyczynią się one do zapewnienia odpowiedniego i bezpiecznego środowiska pracy i nauki dla osób przebywających na terenie szkoły bądź pozostających pod opieką jej wychowawców podczas prowadzonych zajęć poza granicami szkoły ale również w jej zakresie.

Celem prowadzonych przez nas działań jest:

1. poprawa stanu bezpieczeństwa na terenie szkoły, w jej obrębie i poza nią,
2. prowadzenie analizy i działań profilaktycznych w stosunku do zachowań społecznie nieakceptowanych,
3. profilaktyka zachowań ryzykownych,
4. intensyfikacja wspólnych (przy współpracy rodziców i nauczycieli) działań wychowawczych,
5. kształtowanie umiejętności bezpiecznych zachowań i radzenie sobie w sytuacjach skomplikowanych i trudnych,

6. tworzenie tradycji i więzi ze szkołą,
7. budowanie schematów reagowania w sytuacjach kryzysowych,
8. uświadomienie rodzicom i nauczycielom istoty problemu alienowania uczniów,
9. przedstawienie bądź przypomnienie panujących w szkole zasad i norm postępowania,
10. budowanie szacunku do nauczycieli i pracowników szkoły.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Odbiorca
1. Poprawa stanu bezpieczeństwa na terenie szkoły, w jej obrębie i poza nią. 2. Badanie poczucia bezpieczeństwa w szkole.	– badanie ewaluacyjne, interpretacja uzyskanych wyników oraz dobranie odpowiednich działań wychowawczo-profilaktycznych, – spotkania informacyjne.	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny	Cała społeczność szkolna
Przykłady: <ul style="list-style-type: none"> • badanie dotyczące poczucia bezpieczeństwa wśród uczniów i pracowników szkoły, • prowadzenie statystyk zachowań przemocowych, agresywnych, innego rodzaju zachowań ryzykownych, • zapoznanie/przypomnienie uczniom, rodzicom/pranym opiekunom uczniów i nauczycielom zasad i reguł bezpieczeństwa obowiązujących na terenie szkoły, • wprowadzenie nowych działań wychowawczo-profilaktycznych opracowanych na podstawie otrzymanych wyników dotyczących poziomu bezpieczeństwa w szkole. 			
1. Kreowanie zdrowego, bezpiecznego i przyjaznego środowiska. 2. Promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia wśród dzieci i młodzieży. 3. Zaznajomienie uczniów z praktyczną formą pierwszej pomocy.	– uroczystości szkolne, apele, eventy, – zajęcia fizyczne, – spotkania ze specjalistami, pracownikami służb medycznych i/lub paramedycznych, – warsztaty, lekcje wychowawcze, – e-lekcje.	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny	Uczniowie
Przykłady: <ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie uświadamiających spotkań / apeli informacyjnych dla uczniów, które przybliżą im i pomogą zrozumieć zasady bezpieczeństwa oraz komfortowego przebywania na terenie szkoły, • uświadomienie uczniom zagrożeń wynikających z kontaktowania się z osobami obcymi bez zgody i wiedzy dorosłych, • organizacja igrzysk sportowych, wielodyscyplinowych podczas, których przyznane zostaną nagrody fair play, • organizacja „Dnia Pierwszej Pomocy” podczas, którego zespoły uczniowskie będą konkurować ze sobą 			

	<p>o miano „najlepszego ratownika medycznego”,</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozmowy wychowawcy klasy z uczniami na temat bezpieczeństwa na co dzień oraz podczas ferii i wakacji, • kształtowanie postaw akceptujących różnorodność wśród podopiecznych. 		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapobieganie problemom i zachowaniom problemowym u dzieci. 2. Profilaktyka zachowań agresywnych, przemocowych oraz cyberprzemocy. 3. Przeciwdziałanie zażywaniu substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież. 4. Profilaktyka uzależnienia od gier komputerowych, Internetu, hazardu. 	<ul style="list-style-type: none"> - spotkania ze specjalistami np. funkcjonariusze policji, straży pożarnej, straż pożarna, pracownicy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, - e-lekcje. 	<p>zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny</p>	<p>Uczniowie</p>
	<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie uczniów z regulaminami, zasadami, programami, planami obowiązującymi na terenie szkoły; • pogadanka – przekazywanie wiedzy na temat szkodliwości nałogów, informowanie o ich skutkach ubocznych oraz przestrzeganie przed przyjmowanie używek; • prowadzenie lekcji na temat agresji, tolerancji, niepełnosprawności; • organizowanie szeregu lekcji poświęconych nauce omawiania oraz realnej zdolności oceny sytuacji, • zajęcia polegające na wzmacnianiu samooceny u uczniów, • lekcje i treningi poświęcone bezpieczeństwu w szkole i poza nią oraz zachowaniom ryzykownym, <ul style="list-style-type: none"> ▪ profilaktyka antynarkotykowa: pt. „Mocni gracze kontra dopalacze”, „Narkotyki i dopalacze – czy na pewno warto?” ▪ problem cyberprzemocy: pt. „Czy jesteś (nie)bezpieczny w sieci?” ▪ problem przemocy i agresji: pt. „Stop agresji wśród nas!” • spotkania z przedstawicielami służb mundurowych, • kształtowanie wspierającego środowiska szkolnego, promowanie zachowań fair play, pracy wolontaryjnej (np. praca na rzecz osób potrzebujących), • spotkania z przedstawicielami sądu, którzy opowiedzą o konsekwencjach prawnych dla sprawców czynów ściganych prawnie, • prowadzenie interwencji przez wychowawców klas w sytuacji, gdy uczniowie używają wulgaryzmów i nie przestrzegają zasad, • spotkanie z pracownikami Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej. 		

<p>1. Usprawnienie oraz zwiększenie skuteczności oddziaływań szkoły w sytuacjach zagrożenia.</p> <p>2. Wypracowanie jednolitych metod współpracy między rodzicami a szkołą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - udział w szkoleniach wewnętrznych i zewnętrznych, - spotkania z rodzicami grupowo i indywidualnie, - spotkania informacyjne ze specjalistami, - materiały informacyjne, broszury. 	<p>zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny</p>	<p>Nauczyciele i wychowawcy</p>
<p>3. Promowanie zachowań i postaw godnych naśladowania.</p> <p>4. Rozwiązywanie kryzysów rozwojowych i życiowych dzieci i młodzieży m.in. Związanych z eurosieroctwem, rodzinami niepełnymi, rodzinami wielodzietnymi, przemocą w rodzinie, nałogami w rodzinie, itp.</p>	<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przypomnienie nauczycielom i innym pracownikom szkoły zasad bezpieczeństwa, BHP oraz norm i reguł, które obowiązują na terenie szkoły, • udział w szkoleniach miękkich – rozwijanie kompetencji wychowawczych i profilaktycznych nauczycieli, • szkolenie z tematu: eurosieroctwo – wychowawcy i nauczyciele są świadomi, które dzieci w szkole dotknięte są problemem eurosieroctwa, przynależnością do rodzin niepełnych czy wielodzietnych, rodzin, w których istnieje problem przemocy bądź nałogu, • utrzymywanie kontaktu z policją oraz poradniami; • szkolenie zewnętrzne pt. „jak rozmawiać z trudnym rodzicem” lub „w jaki sposób przekazać rodzicowi trudne, niepoehlebne informacje o jego dziecku i zachęcić go do współpracy przy poprawie jego zachowania”; 		
<p>1. Pedagogizacja opiekunów uczniów oraz sposobów prowadzenia działań profilaktycznych.</p> <p>2. Zachęcanie rodziców / opiekunów do częstszego uczestnictwa w życiu szkoły. Nawiązanie stałej współpracy z rodzicami.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - szkolenia, warsztaty, e-szkolenia, - materiały szkoleniowe, spis publikacji naukowych, - spotkania z psychologiem/ pedagogiem szkolnym, - spotkania z wychowawcą. 	<p>zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny</p>	<p>Rodzice/prawni opiekunowie uczniów</p>
<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • szkolenie podczas spotkania z rodzicami/pranymi opiekunami mające na celu edukację oraz usystematyzowanie ich wiedzy na temat sytuacji zagrażających (edukowanie rodziców/pranych 			

	<p>opiekunów o odpowiedzialności karnej nieletnich sprawców czynów zabronionych oraz o konsekwencjach prawnych dla ich opiekunów – pt. „Świadomy rodzic – problem agresji w Internecie” oraz „Narkotyki i dopalacze – wszystko co należy wiedzieć”,</p> <ul style="list-style-type: none"> • pogadanka na temat występujących sytuacji zagrażających bezpieczeństwu ich dzieci (promowanie bezpiecznego korzystania z Internetu, przeciwdziałanie agresji i przemocy, budowanie pozytywnych autorytetów) , • organizowanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla rodziców/prawnych opiekunów dzieci sprawiają trudności wychowawcze, • pracownicy szkoły okazują wsparcie w trudnych sytuacjach, • budowanie pozytywnej, otwartej współpracy na linii rodzice/prawni opiekunowie uczniów – nauczyciele (np. organizowanie spotkań indywidualnych), • pracownicy szkoły są chętni do pomocy (sami zachęcają rodziców/prawnych opiekunów do podejmowania kroków zaradczych w sytuacji pojawienia się sytuacji problemowych lub trudnych – wskazują miejsca i osoby, do których powinni się zgłosić celem uzyskania pomocy oraz informują czego mogą się spodziewać – spotkanie z rodzicami, spotkania indywidualne, spotkania ze specjalistami, którzy prowadzą prelekcję na wybrane wcześniej tematy, itp.). 		
<p>1. Poprawa poziomu bezpieczeństwa na terenie szkoły.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie prac remontowych, – instalowanie niezbędnych sprzętów i montowanie usprawnień, – dbanie o bezpieczeństwo fizyczne, emocjonalne i intelektualne uczniów. 	<p>zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny</p>	<p>Dyrekcja szkoły, pracownicy</p>
<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umieszczanie planu ewakuacji w widocznym miejscu oraz upewnić się, że uczniowie dobrze znają zasady postępowania w sytuacji wystąpienia zagrożenia, • zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, • udostępnienie przepisów, programów, planów, regulaminów oraz zbioru zasad obowiązujących w szkole w dostępnym miejscu – np. świetlica, biblioteka szkolna, czytelnia, • zwracanie uwagi na przejawy przemocy fizycznej, słownej, cyberprzemocy, czy mobbingu 			

	<p>rówieśniczego,</p> <ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzanie corocznych badań występowania na terenie szkoły zjawisk nieakceptowanych, a następnie przeprowadzenie diagnozy uzyskanych wyników, • eliminowanie zachowań niepożądanych według koncepcji psychologii pozytywnej, • realizowanie pomysłów uczniów zaproponowanych przez np. Samorząd Uczniowski, ZHP, grupy sportowe, grupy plastyczne – realizacja zajęć fakultatywnych, akcji wolontaryjnych, itp.
--	--

Programu Wychowawczo-Profilaktyczny – Prawidłowe relacje rówieśnicze – trudności w nawiązywaniu kontaktów rówieśniczych

Prezentowana część Programu Wychowawczo-Profilaktycznego ma na celu wspomóc uczniów w ich trudnościach w nawiązywaniu relacji ze swoimi kolegami i koleżankami ze szkolnych ławek. Opisane działania zawierają propozycję działań wspomagających wyznaczony cel – pominięte zostało zagadnienie związane z przemocą rówieśniczą (informacje na ten temat zostały zawarte we wcześniejszej części tegoż dokumentu pt. „Bezpieczeństwo w społeczności szkolnej”.

Przedstawiony poniżej program ma na celu:

1. Kształtowanie prawidłowych postaw społecznych,
2. Rozwijanie umiejętności nawiązywania prawidłowych relacji z rówieśnikami,
3. Przygotowanie dzieci do rozsądnego i samodzielnego życia w społeczeństwie,
4. Rozwijanie kompetencji wychowawczych nauczycieli i opiekunów uczniów,
5. Poszerzanie wiedzy nauczycieli i opiekunów na temat prawidłowego rozwoju i funkcjonowania młodych ludzi oraz istotności nawiązywania i utrzymywania poprawnych relacji międzyrówieśniczych,
6. Prowadzenie działań profilaktycznych utrzymujących satysfakcjonujący poziom zdolności opisany w punktach wcześniejszych.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Odbiorca
1. Propagowanie aktywności i twórczego myślenia uczniów.	- pogadanki, - praca indywidualna,	zespół wychowawców, nauczyciele,	Uczniowie
2. Wychowywanie samodzielnych, samodzielnie radzących sobie	- e-lekcje, - burze mózgów,	wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny	

w życiu młodych ludzi.	<ul style="list-style-type: none"> - referaty, samodzielne wystąpienia, - dramy, itp. 		
<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaangażowanie uczniów w działalność kółek dyskusyjnych (każde spotkanie ma inny zakres tematyczny, temat spotkania jest ustalany przez uczniów w drodze głosowania/dyskusji, uczniowie wiedzą o wybranym temacie z odpowiednim wyprzedzeniem czasowym, dzięki czemu są w stanie dobrze się do niego przygotować – wyszukują artykułów, wyników badań, twierdzeń znanych osób, autorytetów, na potwierdzenie swojej tezy), • zachęcenie uczniów do udziału w różnego rodzaju pracach wolontaryjnych (np. praca w Samorządzie Szkolnym, udzielanie się w gazetce szkolnej / radiowęźle / grupach tanecznych/zespołach wokalnych / drużynach sportowych, udzielanie pomocy osobom potrzebującym tj. osobom starszym dzieciom z Domu Dziecka, udzielanie korepetycji osobom ze słabszymi wynikami w nauce), • zachęcanie uczniów do kandydowania oraz brania udziału w wyborach do Samorządu Uczniowskiego, • stworzenie gazetek tematycznych (np. uczenie warsztatu dziennikarskiego), • pozwalanie i zezwalanie uczniom na realizację ich pomysłów (np. zorganizowanie akcji mikołajkowej dla potrzebujących dzieci z domu dziecka, wsparcie schroniska dla zwierząt), • organizowanie spotkań z osobami pełniącymi różne funkcje społeczne, posiadającymi różne zawody – dzięki temu uczniowie mogą poszerzyć swoje horyzonty i zweryfikować swoje dotychczasowe poglądy, • prowadzenie lekcji metodami aktywizującymi uczniów, • prowadzenie godzin wychowawczych: <ul style="list-style-type: none"> ○ uczenie, że każdy człowiek jest istotą niepowtarzalną i wartościową, ○ uczenie szacunku do drugiego człowieka, ○ akceptowanie inności, ○ świadomość czym jest niepełnosprawność, ○ zapoznanie uczniów z zasadami savoir vivre, ○ rozwijanie społecznej odpowiedzialności w uczniach według dewizy „nie pozostawaj obojętny”, ○ budzenie krytycyzmu przy jednoczesnym poszanowaniu wartości innych ludzi, itp. • przeprowadzenie dyskusji na lekcji wychowawczej dotyczącej istnienia współczesnych autorytetów, • edukowanie uczniów o odpowiedzialności karnej nieletnich za czyny o znamionach przestępstwa, 			

	<ul style="list-style-type: none"> • promowanie zdrowego stylu życia – wskazywanie i pokazywanie formy bezpiecznych i zespołowych form spędzania wolnego czasu, • uczniowie są świadomi swoich praw – zapoznanie uczniów z Konwencją o Prawach Dziecka oraz Europejską Konwencją Praw Człowieka, • organizacja warsztatów kształcących zdolności miękkie: <ul style="list-style-type: none"> ○ asertywność, ○ komunikacja werbalna i niewerbalna, ○ radzenie sobie ze stresem, ○ efektywne radzenie sobie w sytuacjach konfliktowych pt. „Umiem rozwiązać konflikt” . 		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kształtowanie właściwych relacji między uczniami. 2. Ukazanie poprawnych i społecznie akceptowanych form relacji w grupie rówieśniczej. 3. Popularyzowanie dobrego zachowania. 4. Promowanie postaw tolerancyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - godziny wychowawcze, - zajęcia aktywizujące, - e-lekcje, - dramy. 	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny	Uczniowie
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwijanie kompetencji wychowawczych nauczycieli i opiekunów uczniów. 	<ul style="list-style-type: none"> - prelekcje, - broszury, materiały informacyjne, - dramy sytuacyjne. 	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny	Nauczyciele, wychowawcy, rodzice/prawni opiekunowie uczniów
	Przykłady: <ul style="list-style-type: none"> • podkreślanie wartości zachowań fair play podczas prowadzenia zajęć sportowych, • treningi interpersonalne, • zajęcia prowadzone w formie dramy (przez psychologa/pedagoga szkolnego), • uczniowie uczestniczą w szkoleniu uczącym ich czym jest aktywne słuchanie, a czym tylko słyszenie, • szkolenie edukujące w temacie relacji międzyludzkich, 		
	Przykłady: <ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie prelekcji, celem omówienie aktualnych problemów występujących między uczniami na różnym poziomie edukacji, • dramy sytuacyjne, przedstawiające rzeczywiste sytuacje problemowe uczniów szkoły. • poprawa kompetencji wychowawczych, 		

	• praca nad poprawą bądź utrzymaniem satysfakcjonującego poziomu zaufaniu dzieci i młodzieży do dorosłych.

Część: Cyberprzemoc

Wprowadzenie

W każdej chwili miliony dzieci i młodzieży korzysta z Internetu, który stał się nieodzownym narzędziem, które wykorzystujemy przy wielu aktywnościach. Za pośrednictwem tego medium ludzie pracują, uczą się, odpoczywają, bawią, poznają nowych ludzi czy też załatwiają codzienne sprawy. Jedna czwarta dzieci zaznajamia się z Internetem przed ukończeniem 6 roku życia, a połowa zaczyna z niego korzystać w wieku 7-12 lat.

Internet pomimo licznych pozytywnych i przydatnych informacji, niesie ze sobą wiele zagrożeń. Wraz z jego rozwojem oraz zwiększeniem dostępności do nowych mediów, dzieci i młodzież coraz częściej stają się ofiarami przemocy elektronicznej. Zjawisko określane pojęciem cyberprzemoc lub cyberbulling w przeciągu kilku lat zostało uznane za istotną kwestię społeczną. Z tego powodu większość programów edukacyjnych i profilaktyczny skupia się na zapewnieniu bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w Sieci.

Należy zwrócić uwagę, że o cyberbullyingu mówimy również wtedy, gdy sprawca nie chce skrzywdzić, a ofiara nie czuje się skrzywdzona. Są to sytuacje gdy młodzi ludzie zamieszczają informacje o osobach np. upośledzonych umysłowo czy fizycznie, a później je komentują.

Warto zauważyć, że zachowania agresywne w Internecie różnią się od agresji przejawianej w sposób tradycyjny.

Zjawisku prowadzącemu do agresji w sieci sprzyja:

- poczucie anonimowości sieciowej – sprawca lub sprawcy mają poczucie, że jeśli nie używają swoich danych personalnych to niemożliwe jest ich odnalezienie w realnym świecie,
- bycie niewidocznym dla innych – w świecie elektronicznym młodzież nie czuje się oceniana przez rówieśników, zyskuje się pewność siebie,

- odstęp czasowy pomiędzy wysłaniem wiadomości a otrzymaniem odpowiedzi – dużo łatwiej zaatakować drugą osobę, kiedy nie spodziewany się natychmiastowej kary, która jest wcześniejszą odpowiedzią na atak. Dodatkowo atakujący mogą już nigdy więcej nie interesować się danym wątkiem, czy forum na którym dopuścili się agresji na drugiej osobie,
- zwiększenie poczucia ego – osoba przebywająca przed komputerem decyduje kiedy, gdzie i z kim rozmawia. Jeśli nie ma ochoty może urwać konwersację,
- brak autorytetów w sieci – nie ma osoby kontrolującej jakość prowadzonych rozmów oraz zwracających uwagę na niestosowność wiadomości.

Z powyższych informacji można wnioskować, że efekt odhamowania ciągnie za sobą pozytywne oraz negatywne skutki. Z jednej strony ułatwia osobie nieśmiałej, neurotycznej nawiązywanie kontaktów społecznych w bezpiecznych, stabilnych warunkach. Z czasem może to przełożyć się na wzrost samooceny i pewności siebie a tym samym zwiększenie socjalizacji w grupie rówieśniczej w realnym życiu. Z drugiej jednak strony ułatwia podejmowania zachowań agresywnych w Internecie, a bezkarność prowadzić może na znieczulenie na ludzkie krzywdy. Tutaj nie ma znaczenia fizyczna czy społeczna siła sprawcy, ale umiejętność wykorzystania możliwości, jakie dają nowe media.

Prezentowana część Programu Wychowawczo-Profilaktycznego pt.: „Cyberprzemoc” ma na celu ograniczenie i/lub całkowite wyeliminowanie zachowań agresywnych i przemocowych, realizowanych przy użyciu nowej technologii komunikacyjnej na terenie szkoły bądź poza nią. Prowadzone działania mają za zadanie uświadomić młodym uczniom, ich opiekunom oraz nauczycielom czym jest przemoc elektroniczna, jak należy się przed nią chronić, jakie prawa przysługują osobie, która stała się jej ofiarą, gdzie szukać pomocy i wsparcia oraz z jakimi konsekwencjami spotka się osoba dopuszczająca się przemocy elektronicznej.

Mając na uwadze prawidłowy rozwój dzieci, na terenie szkoły podejmowane są różnorodne działania wychowawcze. Współpraca z rodzicami/ opiekunami prawnymi dzieci powinna opierać się na:

- organizowaniu zebrań (tzn. wywiadówki, dni otwarte szkoły),
- prowadzeniu konsultacji indywidualnych z nauczycielem, wychowawcą,
- informowaniu i prowadzeniu spotkań edukacyjnych dla opiekunów dzieci. Spotkania prowadzone przez psychologów, pedagogów, służby policyjne i śledcze,

- wspieraniu rodziców i opiekunów prawnych dzieci.

Program wychowawczo -profilaktyczny

Prezentowana część Programu Wychowawczo-Profilaktycznego pt.: „Cyberprzemoc” ma na celu ograniczenie i/lub całkowite wyeliminowanie zachowań agresywnych i przemocowych, realizowanych przy użyciu nowej technologii komunikacyjnej na terenie szkoły bądź poza nią. Prowadzone działania mają za zadanie uświadomić młodym uczniom, ich opiekunom oraz nauczycielom czym jest przemoc elektroniczna, jak należy się przed nią chronić, jakie prawa przysługują osobie, która stała się jej ofiarą, gdzie szukać pomocy i wsparcia oraz z jakimi konsekwencjami spotka się osoba dopuszczająca się przemocy elektronicznej.

Mając na uwadze prawidłowy rozwój uczniów, na terenie szkoły podejmowane są różnorodne działania wychowawcze. Współpraca z rodzicami/ prawnymi opiekunami dzieci powinna opierać się na:

- organizowaniu zebrań (tzn. wywiadówki, dni otwarte szkoły),
- prowadzeniu konsultacji indywidualnych z nauczycielem, wychowawcą,
- informowaniu i prowadzeniu spotkań edukacyjnych dla opiekunów dzieci (spotkania prowadzone przez psychologa, pedagoga, służby policyjne i śledcze),
- wspieraniu rodziców i opiekunów prawnych dzieci.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Odbiorca
<p>1. Przeprowadzenie badań ewaluacyjnych diagnozujących występowanie zjawiska cyberprzemocy wśród społeczności szkolnej.</p> <p>2. Sporządzenie pogłębionej analizy sytuacji problemowej.</p> <p>3. Wyciągnięcie wniosków oraz opracowanie działań koniecznych do prowadzenie efektywnego Programu wychowawczo-profilaktycznego.</p>	<p>– przeprowadzenie badań, ewaluacji.</p>	<p>zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny</p>	<p>Cała społeczność szkolna</p>
	<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzenie badania ankietowego wśród nauczycieli, wychowawców, chętnych rodziców/opiekunów uczniów, dyrekcji szkoły, w celu zapoznania się z aktualnym poziomem zagrożenia występowaniem bądź określenia natężenia występowania sytuacji problemowych związanych z przemocą elektroniczną, • sporządzenie analizy uzyskanych wyników z badania ewaluacyjnego oraz zapoznanie z nimi całej społeczności szkolnej, • Rada Pedagogiczna przy współpracy z Radą Rodziców tworzy propozycję działań wychowawczo-profilaktycznych mających na celu podjęcie działań prewencyjnych, wspierających poprawne relacje uczniowskie oraz rozwijającą świadomość istnienia cyberprzemocy, jej rodzajów, kształtowanie umiejętności radzenie sobie w sytuacjach trudnych oraz świadomość pojawiających się konsekwencji dla sprawcy oraz ofiary takich zachowań; • przeprowadzenie ponownej ewaluacji po około roku czasu od podjęcia działań wychowawczo-profilaktycznych; • stałe monitorowanie przestrzegania regulaminu szkoły oraz analizowanie z przestrzeganiem, których reguł społeczność szkolna ma problem i co jest tego przyczyną. 		
<p>1. Współpraca z rodzicami /prawnymi opiekunami prawnymi uczniów w celu wyeliminowania zachowań przemocowych.</p> <p>2. Opracowanie i upowszechnianie materiałów o zjawisku cyberprzemocy, jego formach, prawnych konsekwencjach</p>	<p>– materiały edukacyjno-informacyjne, – e-lekcja, – spotkania z wychowawcami, nauczycielami, władzami szkoły, przedstawicielami policji, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Poradni Leczenia Uzależnień, psychologiem/ pedagogiem szkolnym.</p>	<p>zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny</p>	<p>Rodzice / opiekunowie uczniów</p>

<p>popęlnienia czynu oraz sposobów reagowania w przypadku znalezienia się w takiej sytuacji.</p>	<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uświadamianie rodziców/prawnych opiekunów o istnieniu zjawiska cyberprzemocy wśród młodych ludzi oraz o różnorodności ich form występowania – przygotowanie materiałów informacyjnych, prelekcje przeprowadzone przez zaproszonych gości np. przedstawiciel policji, • spotkania rodziców/opiekunów z psychologiem szkolnym, na których przedstawione zostają zagrożenia związane ze zjawiskiem przemocy elektronicznej, • wskazanie lub udostępnienie rodzicom/opiekunom literatury, zwiększającej ich kwalifikacje radzenia sobie z zaistniałym problemem, • podczas spotkania z psychologiem bądź specjalnie wykwalifikowanym w temacie nauczycielem, należy zapoznać rodziców/prawnych opiekunów ze sposobami prowadzenia trudnych rozmów ze swoimi pociechami; • podczas spotkania z przedstawicielami policji należy zapoznać zebranych z metodami prewencji; • przekazanie rodzicom/prawnym opiekunom uczniów programów edukacyjnych specjalnie przygotowanych do użytku domowego np. za pośrednictwem strony internetowej http://www.sieciaki.pl/, • wychowawcy i nauczyciele komunikują, że szkoła nie akceptuje żadnych form przemocy, natomiast konsekwencje w wypadku ich pojawienia reguluje regulamin szkolny, • przedstawiciel policji/ wychowawca/ dyrekcja przekazuje rodzicom/ opiekunom dzieci informacje dotyczących skutków prawnych związanych z naruszeniem prawa przez nieletnich uczniów szkoły; • udział w programach dotyczących promocji zdrowego trybu życia organizowanych aktualnie przez Ministerstwo Edukacji Narodowej lub wprowadzenie w życie podobnej inicjatywy; • wspólne rozwiązywanie indywidualnych problemów, proponowanie rozwiązań, poradnictwo; • zorganizowanie spotkania informacyjnego z przedstawicielami policji, którzy wyjaśnią przepisy prawne, które chronią uczniów przed zjawiskiem cyberprzemocy oraz wytłumaczą jakie działania należy podjąć, gdy taka sytuacja się pojawi.
--	--

<p>1. Podnoszenie kompetencji oraz stałe doszkalanie w temacie przemocy elektronicznej.</p> <p>2. Nawiązanie stałej współpracy z policją, lokalnym ośrodkiem uzależnień i ich wspieranie w przypadku pojawienia się cyberprzemocy na terenie szkoły.</p>	<p>– szkolenia, – przygotowanie materiałów informacyjno-edukacyjnym, – spotkania z przedstawicielami policji, psychologami, instytucjami/organizacjami oferującymi wsparcie w przypadku wystąpienia cyberprzemocy.</p>	<p>zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny</p>	<p>Nauczyciele i wychowawcy</p>
<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nawiązanie współpracy z psychologiem i wspólnie organizowanie zajęć w formie psychodramy z tematyki cyberprzemocy, • nauczyciele i wychowawcy uczestniczą w konferencjach i seminariach zewnętrznych o tematyce cyberprzemocy, • poszerzenie wiedzy nauczycieli i wychowawców z tematyki cyberprzemocy poprzez prowadzenie licznych szkoleń wewnętrznych i zewnętrznych z przedstawicielami służb mundurowych oraz organizacji/ instytucji pomocowych; • udział w kampaniach społecznych, projektach i konferencjach, • szkolenie z zakresu nowych mediów, • szkolenie informatyczne pozwalające opanować wiedzę z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu oraz aplikacji i dodatków które chronią i ograniczają możliwość włamania się w miejsca zabezpieczone hasłem bądź inne prywatne przestrzenie dostępne przez Internet. 			
<p>1. Zaangażowanie rodziców/prawnych opiekunów do współpracy przy organizacji uroczystości szkolnych i klasowych oraz konkursów tematycznych.</p> <p>2. Promowanie bezpiecznego</p>	<p>– nawiązanie współpracy rodziców ze szkołą i współorganizowanie wydarzeń, – spotkania z wychowawcami, psychologiem, pedagogiem szkolnym, przedstawicielem policji, – e-lekcje.</p>	<p>zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny</p>	<p>Rodzice/prawni opiekunowie uczniów</p>

korzystania z Internetu.	<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • współorganizacja klasowych i szkolnych konkursów związanych z tematyką bezpiecznego korzystania z Internetu oraz Netykiety np. konkurs na najlepszy plakat/spot reklamowy wskazujący na zagrożenia pojawiające się w Sieci, itp., • organizacja <i>Dnia Bezpiecznego Internetu</i>, • organizowanie happeningu na rzecz przeciwdziałaniu uzależnieniu od Internetu oraz fonoholizmowi, • zajęcia prowadzone w formie psychodramy podnoszące umiejętność empatycznego odczuwania, • wychowawca zapoznaje rodziców/prawnych opiekunów uczniów z zasadami bezpiecznego korzystania z sieci oraz informuje ich o sposobach przeciwdziałania cyberprzemocy, • psycholog/ pedagog szkolny informuje rodziców/prawnych opiekunów uczniów o objawach uzależnienia od nowych mediów tj. telefon komórkowy, komputer czy Internet, • lekcja przeprowadzona przez przedstawiciela policji, który zapozna rodziców/prawnych opiekunów ze statystykami, objawami oraz sposobami przeciwdziałania cyberprzemocy, jak także zapozna rodziców/prawnych opiekunów z konsekwencjami jakie czekają sprawcę zdarzenia;, • nawiązanie stałej współpracy z psychologiem/pedagogiem szkolnym w zakresie poprawnego, efektywnego korzystania z sieci Internetowej oraz prowadzenia działań wpływających na zapewnienie uczniom bezpieczeństwa podczas korzystania z komputerów/ laptopów/telefonów komórkowych/tabletów domowych. 		
<p>1. Edukacja medialna mające na celu kształtowanie wysokiego poziomu rozwoju intelektualnego i wiedzy.</p> <p>2. Uświadomienie uczniom znaczenia nowych mediów oraz zagrożeń, jakie są z nim związane.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - udział w uroczystościach, - godzina wychowawcza, wykłady, - godziny wychowawcze, - analiza reklam zamieszczanych w Internecie, TV, gazetach. 	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny	Uczniowie
<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie uczniów z zaletami i wadami korzystania z nowych mediów. Uświadomienie jak bardzo zmienił się świat na przestrzeni ostatnich lat oraz jak szybko ewoluuje za pomocą nowych narzędzi do komunikowania się z innymi ludźmi; • zwrócenie uwagi na problematykę zjawiska, związaną przede wszystkim z możliwymi 			

	<p>konsekwencjami tego typu działań, zarówno dla ofiary, jak i sprawcy cyberprzemocy;</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie uczniów do krytycznego i selektywnego odbioru treści znalezionych w Internecie – nauczyciel prezentuje uczniom wybrane wcześniej reklamy telewizyjne, internetowe oraz umieszczane w gazetach oraz wspólnie podejmują się interpretacji zamieszczonych tam treści i ich prawdziwego przekazu. 		
<p>1. Zwiększanie wiedzy uczniów na temat cyberprzemocy, prewencji oraz reagowaniu w przypadku pojawienia się zagrożenia.</p> <p>2. Zapoznanie uczniów i wychowanków z występującymi formami cyberprzemocy oraz skutecznym sposobom przeciwdziałania zjawisku.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – e-lekcje, – spotkanie z specjalistą ds. uzależnień, przedstawicielem policji. 	<p>zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny</p>	<p>Uczniowie</p>
	<p>Przykład:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podczas zajęć prowadzonych przez przedstawiciela policji, warto zapoznać uczniów czym jest cyberprzemoc, jakie symptomy i zachowania na nią wskazują, w jaki sposób należy radzić sobie z zaistniałą sytuacją oraz jak bronić przed jej pojawieniem, • uświadomienie podopiecznym jakie emocje może wywołać cyberprzemoc u ofiary oraz jakie są jej konsekwencje, • podczas spotkania ze specjalistami ds. uzależnień oraz przedstawicielami policji należy uświadomić jakie mogą być konsekwencje prawne i psychiczne dla sprawcy przemocy, • wypracowanie aktywnej postawy reagowania na różne formy przemocy u uczniów. 		
<p>1. Propagowanie zasad dobrego zachowania w Internecie.</p> <p>2. Rozwijanie świadomości bezpiecznego korzystania z nowych mediów przez uczniów.</p> <p>3. Promowanie wśród uczniów zasad poprawnego zachowania</p>	<ul style="list-style-type: none"> – spotkania z psychologiem/ pedagogiem szkolnym, policją, – udział w uroczystościach, – burza mózgów, – e-lekcja, – praca indywidualna i w grupach, – godziny wychowawcze. 	<p>zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny</p>	<p>Uczniowie</p>

<p>się w świecie wirtualnym.</p> <p>4. Zaangażowanie uczniów w projekty o tematyce przeciwdziałaniu cyberprzemocy oraz uzależnieniu od korzystania z nowych mediów.</p>	<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zajęcia podczas godziny wychowawczej oraz na informatyce dotyczące bezpiecznego korzystanie z nowych mediów ze szczególnym uwzględnieniem Internetu i telefonu komórkowego, • informowanie uczniów o konieczności ochrony swoich danych osobowych oraz ewentualnych konsekwencjach wynikających z ich niedopilnowania, • udział w corocznym Dniu Bezpiecznego Internetu; • wypracowanie reguł bezpieczne korzystania z Sieci oraz zapoznanie się z zasadami kulturalnego użytkownika Internetu tzw. Netykiety, • wychowawca zapoznaje uczniów z koniecznością ochrony danych oraz cudzej własności interpersonalnej, • podczas zajęć uczniowie opracowują model odpowiedniego zachowania w sytuacji stania się ofiarą, świadkiem lub sprawcą przemocy elektronicznej, • promocja bezpiecznych stron internetowych i oprogramowania zabezpieczającego przed niepożądanymi treściami na szkolnej stronie internetowej, • umiejętność prowadzenia dyskusji , poprawnego formułowania problemów i ich argumentowania oraz mówienia o emocjach swoich i innych ludzi, • zajęcia – z psychologiem/pedagogiem – na temat tolerowania odmienności poglądów, zachowania itp. oraz przeciwdziałanie zjawisku dyskryminacji, • uczenie jakie działania podejmować kiedy staną się ofiarą, świadkiem bądź sprawcą przemocy elektronicznej; • promowanie zdrowego sposobu spędzania wolnego czasu w gronie rówieśników; • godzina wychowawcza poświęcona odpowiednim i konstruktywnym formą spędzania wolnego czasu w Internecie. 		
<p>1. Zaangażowanie młodych ludzi do aktywnego działania w sytuacji pojawienia się zjawiska cyberprzemocy.</p> <p>2. Udział w kampaniach,</p>	<p>– kampanie społeczne, – skrzynka zaufania.</p>	<p>zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny</p>	<p>Uczniowie</p>
		<p>Przykłady:</p>	

wydarzeniach oraz projektach społecznych uświadamiającego powagę zjawiska.

- zaangażowanie dzieci i młodzieży do udziału w kampanii *Młodzi Przeciw Mowie Nienawiści w Internecie*. Celem kampanii jest walka z dyskryminacją i rasizmem w formie mowy nienawiści obecnej w sieci Internet;
- zachęcenie młodzieży do udziału w projekcie *Dbaj o Fejs*, której celem jest zwrócenie uwagi na konsekwencje nierozważnych działań w sieci tj. nierozważne przesyłanie zdjęć o charakterze seksualnym, cyberprzemocy, ochrony dostępu do prywatnych kont i profili zabezpieczonych hasłem bądź innymi środkami, jak także komentowanie i publikowanie ryzykownych informacji;
- zachęcanie uczniów do udziału w innych kampaniach społecznych np. tych promujących zdrowy i aktywny styl życia;
- szkoła zapewnia osobom poszkodowanym oraz świadkom danego zdarzenia o charakterze przemocowym, pomoc psychologiczną (za zgodną prawnych opiekunów uczniów);
- nauczyciele i wychowawcy klas pracują nad wzmocnieniem relacji oraz stałym budowaniem zaufania pomiędzy młodym człowiekiem, a psychologiem/ pedagogiem szkolnym/ nauczycielem. Uświadomienie, że każdy problem i wątpliwość zostanie wysłuchany, przeanalizowany i rozwiązany, natomiast zgłaszający problem może liczyć na pełną swobodę i anonimowość.

Część: Środki psychoaktywne

Wprowadzenie

Zagrożenia dzieci i młodzieży substancjami psychoaktywnymi są szczególnie ważnym i niepokojącym zjawiskiem. Problem narkomanii w Polsce nie dotyczy już tylko określonych grup czy środowisk społecznych, ale jest zagrożeniem powszechnym. Niestety trzeba przyjąć, że każde dziecko może mieć kontakt ze środkami odurzającymi.

Problem narkomanii ma charakter interdyscyplinarny. Znajduje się on w polu zainteresowania różnych służb, takich jak leczenie, oświata, pomoc społeczna, organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości, media. Każda z nich styka się z tym zjawiskiem od innej strony.

Także szkoła oraz nauczyciele mają do spełnienia podobne zadanie jak rodzice: powstrzymać dzieci przed sięgnięciem po narkotyki. Spędzają z nimi bowiem dużą część czasu, stają się ich autorytetem, mają wielki wpływ na ich rozwój. To także rolą szkoły, wszystkich osób zaangażowanych w proces wychowawczy jest identyfikacja zachowań ryzykownych uczniów i związanych z tym zagrożeń.

Grupami szczególnie narażonymi na używanie substancji psychoaktywnych są dzieci i młodzież pozostające bez opieki rodzicielskiej, „dzieci ulicy”, niepełnoletnie osoby popełniające czyny karalne, osoby zagrożone demoralizacją, dzieci i młodzież zagrożone wykluczeniem społecznym, a także młodzież z zaburzeniami zachowania oraz koncentracji i uwagi.

Grupy młodzieży zagrożonej wymagają szczególnych oddziaływań profilaktycznych prowadzących do zmiany stylu życia i zaprzestania używania narkotyków, w szczególności działań zwiększających wiedzę na temat skutków używania środków odurzających, substancji psychotropowych i środków zastępczych, kształtujących przekonania normatywne i postawy prozdrowotne, a także zmniejszających deficyty umiejętności psychospołecznych.

Program wychowawczo – profilaktyczny

Poniższa część Programu Wychowawczo-Profilaktycznego pt.: „Środki psychoaktywne” ma na celu, skutecznie przeciwdziałać pojawianiu się zachowań ryzykownych związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychoaktywnych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych przez uczniów naszej szkoły, w szczególności charakteryzujących się nieprzestrzeganiem przyjętych dla danego wieku zwyczajowych norm i wymagań, niosących ryzyko negatywnych konsekwencji dla zdrowia fizycznego i psychicznego oraz jego otoczenia społecznego.

Działalność wychowawcza

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Odbiorca
<p>1. Przeprowadzenie badań ewaluacyjnych diagnozujących występowanie problemu zażywania substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież szkolną.</p> <p>2. Sporządzenie pogłębionej analizy sytuacji problemowej.</p> <p>3. Wyciągnięcie wniosków oraz opracowanie działań koniecznych do prowadzenie efektywnego Programu wychowawczo-profilaktycznego.</p>	<p>- prowadzenie badań, ewaluacji.</p> <p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzenie badania ankietowego wśród nauczycieli, wychowawców, chętnych rodziców/prawnych opiekunów uczniów w celu zapoznania się z aktualnym poziomem podatności środowiska bądź aktualnie istniejącym zagrożeniem, ilością sytuacji problemowych wśród uczniów szkoły, • sporządzenie analizy uzyskanych wyników z badania ewaluacyjnego oraz zapoznanie z nimi całej społeczności szkolnej, • Rada Pedagogiczna przy współpracy z Radą Rodziców tworzy propozycję działań wychowawczo-profilaktycznych mających na celu wypracowanie odpowiednich działań prewencyjnych, wspierających poczucie własnej wartości oraz umiejętność asertywnego wyrażania swojego zdania, • przeprowadzenie ponownej ewaluacji po około roku czasu od podjęcia działań wychowawczo-profilaktycznych; • stałe monitorowanie przestrzegania regulaminu szkoły oraz analizowanie z przestrzeganiem, których reguł społeczność szkolna ma problem i co jest tego przyczyną; • wychowawcy klas dokonują analizy środowiska lokalnego, domowego oraz szkolnego, w którym przebywają uczniowie, pod kątem styczości lub ewentualnego zażywania substancji psychoaktywnych. 	<p>zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny</p>	<p>Cała społeczność szkolna</p>
<p>1. Poszerzenie wiedzy rodziców / opiekunów prawnych, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania</p>	<p>– spotkanie z psychologiem, pedagogiem szkolnym, pracownikami poradni, policją.</p> <p>– e-szkolenie,</p> <p>– nawiązanie współpracy z policją, poradnią ds. przeciwdziałania narkomanii.</p>	<p>zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny</p>	<p>Rodzice / opiekunowie uczniów, nauczyciele i wychowawcy</p>

<p>wczesnych objawów używania środków i substancji.</p> <p>2. Dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom i rodzicom / opiekunom prawnym na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków i substancji, o których mowa we wstępie do niniejszego dokumentu.</p> <p>3. Opracowanie i upowszechnianie materiałów z zakresu edukacji zdrowotnej, ze szczególnych uwzględnieniem zdrowego żywienia i aktywności fizycznej, skierowanych do nauczycieli i rodziców.</p> <p>4. Poradnictwo psychoedukacyjne dla rodziców / opiekunów uczniów prowadzone przez szkolnych specjalistów.</p>	<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podnoszenie kompetencji nauczycieli i rodziców/ opiekunów uczniów poprzez udział w szkoleniu w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji psychoaktywnych oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej, • zamówienie materiałów dotyczących substancji psychoaktywnych z Krajowego Biura Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, • przedstawienie rodzicom / opiekunom uczniów źródeł informacji na temat profilaktyki antynarkotykowej dostępnych w Internecie, • spotkania z psychologiem szkolnym i/lub psychologiem z Poradni Leczenia Uzależnień – pogadanki dotyczące rozpoznawania oraz przeciwdziałania uzależnieniom, • organizacja spotkania z ekspertami z poradni ds. przeciwdziałania narkomanii lub policją – spotkania uświadamiające dorosłym zjawiska uzależnienia od substancji psychoaktywnych oraz skutków ich krótkotrwałego i długotrwałego zażywania, • informowanie rodziców/prawnych opiekunów podczas zebrań o instytucjach, do których mogą się zgłosić o pomoc w razie wystąpienia problemu, • współpraca z lokalnymi instytucjami przeciwdziałającymi uzależnieniom i narkomanii w kwestii dostarczenia materiałów niezbędnych do posiadania odpowiedniej wiedzy oraz współpraca podczas opracowywania autorskich materiałów informacyjnych.
--	--

1. Informowanie uczniów i wychowanków oraz ich rodziców / opiekunów prawnych o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół i placówek z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią.	– spotkanie z rodzicami/ opiekunami uczniów,	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny	Rodzice/prawni opiekunowie uczniów, uczniowie
	Przykłady: <ul style="list-style-type: none"> informowanie o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią podczas zebrania klasowego; umożliwienie rodzicom/pranym opiekunom prawnym konsultacji z pedagogiem szkolnym w sprawie możliwych konsekwencji zaistniałego zagrożenia. 		
	– godzina wychowawcza, – prelekcje.	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny	Uczniowie
Przykłady: <ul style="list-style-type: none"> przedstawienie programu profilaktyki oraz procedur postępowania w razie wystąpienia problemu związanego z niebezpiecznymi substancjami na terenie szkoły podczas godziny wychowawczej; precyzyjne wyjaśnienie konsekwencji szkolnych związanych z posiadaniem bądź używaniem substancji psychoaktywnych. organizacja prelekcji w celu wyjaśnienia procedur związanych z sytuacjami zagrożenia narkomanią. 			
2. Informowanie uczniów i wychowanków oraz ich rodziców / opiekunów prawnych o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół i placówek z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią.	– spotkanie z rodzicami/ opiekunami uczniów,	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny	Rodzice/prawni opiekunowie uczniów, uczniowie
	Przykłady: <ul style="list-style-type: none"> informowanie o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią podczas zebrania klasowego; umożliwienie rodzicom/pranym opiekunom prawnym konsultacji z pedagogiem szkolnym w sprawie możliwych konsekwencji zaistniałego zagrożenia. 		

	<ul style="list-style-type: none"> - godzina wychowawcza, - prelekcje. 	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny	Uczniowie
	<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawienie programu profilaktyki oraz procedur postępowania w razie wystąpienia problemu związanego z niebezpiecznymi substancjami na terenie szkoły podczas godziny wychowawczej; • precyzyjne wyjaśnienie konsekwencji szkolnych związanych z posiadaniem bądź używaniem substancji psychoaktywnych. • organizacja prelekcji w celu wyjaśnienia procedur związanych z sytuacjami zagrożenia narkomanią. 		
<p>1. Pedagogizacja rodziców/ prawnych opiekunów prawnych na zebraniach w zakresie m.in. przeciwdziałania ryzykownym zachowaniom związanym z używaniem substancji psychoaktywnych.</p> <p>2. Spotkania rodziców / opiekunów prawnych z pracownikami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej na terenie szkoły.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - spotkania z wychowawcami, - spotkania z pracownikami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, - organizowanie dyżurów pomocowych, - prelekcje. 	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny	Rodzice/prawni opiekunowie uczniów

	<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizacja szkolenia dla rodziców / opiekunów uczniów na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji psychoaktywnych, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach; • przedstawienie rodzicom/prawnym opiekunom uczniów czynników zwiększających ryzyko sięgania po środki psychoaktywne; • informowanie rodziców/prawnych opiekunów uczniów o instytucjach, do których mogą się zgłosić o pomoc w razie wystąpienia problemu; • przekazywanie rodzicom / opiekunom uczniów materiałów dotyczących środków psychoaktywnych, uzależnień i ich przeciwdziałaniu; • organizacja spotkań w formie prelekcji z pracownikami lokalnej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, pracownikami instytucji przeciwdziałających uzależnieniom i narkomanii oraz policji 		
<p>1. Przeprowadzenie wśród nauczycieli i wychowawców szkolenia zwiększającego wiedzę dotyczącą rozpoznawania oraz przeciwdziałania zagrożeń płynących z używania substancji psychoaktywnych przez uczniów.</p>	<p>– szkolenia, e-szkolenia, – spotkania z policją, psychologami, itp.</p>	<p>zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny</p>	<p>Nauczyciele i wychowawcy</p>
	<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • szkolenie nauczycieli w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji psychoaktywnych oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej, • organizacja spotkania z pracownikami policji – zapoznanie nauczycieli z konsekwencjami prawnymi i dostępnymi metodami reakcji na zidentyfikowany problem, • organizowanie spotkania z psychologiem/ pedagogiem szkolnym – zapoznanie z psychofizycznymi symptomami zażywania substancji psychoaktywnych, możliwymi konsekwencjami zdrowotnymi oraz krokami, które należy podjąć w sytuacji rozpoznania sytuacji problemowej; • doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki podczas szkolenia na temat zażywania środków i substancji psychoaktywnych, poznanie norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego wynikających z zażywania substancji psychoaktywnych i/lub uzależniających; • zapoznanie Rady Pedagogicznej z materiałami dotyczącymi działań antynarkotykowych i anty-uzależnieniowych dostępnymi na stronie internetowej Ośrodka Rozwoju Edukacji; • spotkanie z pracownikami lokalnej poradni przeciwdziałania uzależnieniom i narkomanii; 		

<p>1. Zapoznanie nauczycieli z dostępnymi narzędziami profilaktycznymi.</p> <p>2. Analiza relacji pomiędzy opiekunami dzieci, młodzieży szkolnej.</p> <p>3. Nawiązanie bliższej współpracy pomiędzy opiekunami uczniów w celu eliminowania czynników ryzyka związanych z możliwością zażywania/ kontaktu z substancjami psychoaktywnymi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - szkolenia, - badanie ewaluacyjne, - spotkanie z psychologiem/ pedagogiem szkolnym, - tworzenie procedur. 	<p>zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny</p>	<p>Nauczyciele i wychowawcy</p>
<p>1. Udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów, ich rodziców /prawnych opiekunów uczniów w przypadku używania środków i substancji opisanych we wstępie do niniejszego dokumentu.</p> <p>2. Uświadamianie rodziców / opiekunów uczniów oraz samych zainteresowanych miejscach, w których mogą szukać pomocy w razie wystąpienia problemu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - materiały informacyjne i edukacyjne 	<p>zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny</p>	<p>Rodzice /prawni opiekunowie uczniów, uczniowie</p>
<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • udział nauczycieli w szkoleniu z rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji psychoaktywnych oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej, • zapoznanie nauczycieli z występującymi w otoczeniu czynnikami ryzyka zażywania lub nadużywania substancji psychoaktywnych oraz opracowanie i wprowadzenie odpowiednich działań eliminujących lub redukujących ich wpływ na społeczność szkolną – spotkanie prowadzi wyspecjalizowany w temacie pedagog/ psycholog szkolny, • zapoznanie nauczycielami z czynnikami chroniącymi oraz osłabianie czynników ryzyka poprzez wzmacnianie czynników chroniących, • zapoznanie nauczycieli z Procedurą Niebieskiej Karty przez psychologa/pedagoga szkolnego, • lub za pośrednictwem e-szkolenia Europejskiego Centrum Rozwoju Kadr pt.: „Procedura Niebieskiej Karty”; • opracowanie/ przypomnienie procedury na wypadek zidentyfikowania problemu w szkole. 			

<p>1. Spotkania z pracownikami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, stowarzyszenia MONAR, policji.</p> <p>2. Informowanie uczniów na temat konsekwencji prawnych związanych z posiadaniem i używaniem nielegalnych środków.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pogadanki, - prelekcje, - spotkania ze specjalistami. 	<p>zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny</p>	<p>Uczniowie</p>
<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie informującego spotkania dla uczniów o zagrożeniach płynących z przyjmowania środków psychoaktywnych, • organizacja prelekcji dotyczącej niebezpieczeństwa związanego z przyjmowaniem środków zastępczych (dopalaczy), • indywidualne spotkania z uczniami, u których zidentyfikowano problem przyjmowania środków psychoaktywnych, • informowanie uczniów na godzinach wychowawczych o konsekwencjach prawnych związanych z posiadaniem nielegalnych substancji, • organizacja spotkania z pracownikami policji dla rodziców/prawnych opiekunów prawnych, uczniów oraz nauczycieli, na których przedstawione zostaną możliwe scenariusze będące konsekwencją posiadania lub zażywania nielegalnych substancji. 			
<p>1. Rozwijanie i wzmocnienie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów i wychowanków.</p> <p>2. Kształtowanie wśród uczniów postaw zapobiegających podatności na ryzyko kontaktu ze środkami psychoaktywnymi.</p> <p>3. Kształtowanie w uczniach chęci dbania o swoje bezpieczeństwo.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - lekcje wychowawcze, - e-lekcje. 	<p>zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny</p>	<p>Uczniowie</p>
<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lekcje wychowawcze dotyczące działania i niebezpieczeństwa, jakie niesie ze sobą używanie środków psychoaktywnych. Przedstawienie przykładów zatruc czy wręcz zgonów po zażyciu substancji zastępczych, • szkolenie dla uczniów informujące o zagrożeniach płynących z zażywania substancji psychoaktywnych i promujące zdrowy tryb życia; • wprowadzenie do programu godzin wychowawczych lekcji przedstawiających sytuacje ryzykowne. Kształtowanie właściwych postaw wobec niebezpiecznych zachowań ze strony rówieśników. 			

<p>1. Wdrażanie zewnętrznych programów wspomagających rozwój umiejętności społecznych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - publikacje, wzory lekcji, - e-lekcja, - współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, lokalnym Wolontariatem. 	<p>zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny</p>	<p>Uczniowie</p>
<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykorzystanie publikacji „Scenariusze zajęć z zakresu kształtowania umiejętności psychospołecznych uczniów w praktyce szkolnej” opublikowanej na stronie internetowej Ośrodka Rozwoju Edukacji; • współpraca z poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w zakresie rozszerzania wykorzystywanych metod rozwoju umiejętności społecznych; • współpraca z lokalnym wolontariatem – celem jest zapoznanie uczniów z ideą wolontariatu, możliwościami i obowiązkami, jakie ze sobą niesie, różnorodnością form wolontariatu, którą należy dostosować do potrzeb i zdolności danego ucznia. 			
<p>1. Zróżnicowanie form pracy z uczniami mające na celu zwiększenie ich zaangażowania w proces nauczania.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - aktywizujące formy pracy z uczniem, - pogadanki, - wolontariat. 	<p>zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny</p>	<p>Uczniowie</p>
<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykorzystywanie aktywnych metod pracy z uczniem np.: praca w grupach, gry sytuacyjne, socjodramy, dyskusje i debaty, case study, „burza mózgów”, wywiady, wypełnianie kwestionariuszy, ankiet, quizów, analiza dokumentów źródłowych, wytworów artystycznych, źródeł elektronicznych, • zaangażowanie uczniów do udziału w różnych formach wolontariatu (wolontariat na rzecz osób młodszych, rówieśników, osób starszych, niepełnosprawnych, wolontariat na rzecz zwierząt, zabytków, przyrody itp.). • organizacja wymiany uczniowskiej między miastami lub krajami, • udział w wycieczkach szkolnych, • organizacja dnia poświęconego kulturze danego kraju, • uświadamianie uczniów na tematy dotyczące bieżących spraw dotyczących całego świata np.: niebieski wieloryb, cyberprzemoc, problem rasizmu i nietolerancji odmienności, • zapoznanie uczniów z historią regionu, w którym mieszkają, • rozwijanie świadomości multikulturowości wielu społeczeństw. 			

<p>1. Kształtowanie u uczniów i wychowanków umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji.</p> <p>2. Rozwijanie umiejętności życiowych u uczniów przez ćwiczenie odpowiednich postaw.</p>	<p>– aktywność fizyczna, – e-lekcje, – pogadanki.</p>	<p>zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny</p>	<p>Uczniowie</p>
<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • promocja aktywności fizycznej jako metody radzenia sobie ze stresem, • prelekcje przygotowane we współpracy z psychologiem szkolnym przedstawiające różne metody radzenia sobie ze stresem, • zaproszony lekarz prowadzi pogadankę na temat właściwego odżywiania i jego wpływu na ciało, mózg oraz radzenie sobie ze stresem. 			
<p>1. Kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów i wychowanków w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu.</p> <p>2. Rozwijanie w uczniach umiejętności podejmowania autonomicznych decyzji.</p> <p>3. Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia i patrzenia na problem z wielu możliwych perspektyw.</p>	<p>– godziny wychowawcze, pogadanki, – dramy, dyskusje, „burze mózgów”, konkursy.</p>	<p>zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny</p>	<p>Uczniowie</p>
<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • udział uczniów w lekcjach z wyświetlanym materiałem dotyczącym niebezpiecznych substancji i sytuacji, które mogą być ryzykowne, • dyskusje na zgłoszone przez uczniów tematy, przeprowadzone podczas godziny wychowawczej, • „burze mózgów” organizowane w klasie w trakcie godziny wychowawczej – uczniowie rozpatrują problem, notując spostrzeżenia każdego z nich; • rozwiązywanie problemów w grupach. 			
<p>1. Kształtowanie asertywnych postaw wobec niepożądanych zjawisk.</p>	<p>– e-lekcja, – godziny wychowawcze; – zewnętrzne propozycje programu profilaktycznego (MEN).</p>	<p>zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny</p>	<p>Uczniowie</p>

	<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> wychowawca/ psycholog szkolny prowadzi lekcję na temat asertywności i właściwego formułowania i obrony swojego zdania, lekcje wychowawcze poświęcone sposobom wyrażania skrajnych uczuć w akceptowalny społecznie sposób, 		
<p>1. Kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie należy do jednych z najważniejszych wartości w życiu.</p>	<p>– promowanie wśród uczniów zasad zdrowego żywienia oraz informowanie o korzyściach, które z niego płyną.</p>	<p>zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny</p>	<p>Uczniowie</p>
	<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> lekcje wychowawcze dotyczące grup środków spożywczych, połączone działania na lekcjach przyrody/biologii oraz wychowania fizycznego, uświadamiające uczniom codzienne wymagania kaloryczne organizmu – przygotowanie zbilansowanej diety oraz planu aktywności fizycznej na tydzień, udział w zawodach sportowych organizowanych w pobliżu placówki, poprzedzony przygotowaniem do startu; organizacja warsztatów relaksacyjnych połączonych z zajęciami nt. stresu. 		
	<p>– zaangażowanie uczniów w projekty o tematyce zdrowotnej.</p>	<p>zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny</p>	<p>Uczniowie</p>
	<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> organizacja konkursu na najlepszy projekt plastyczny w tematyce profilaktyki antyalkoholowej/ antynarkotykowej etc.; organizacja obchodów Dnia Ziemi; budowa reprezentacji szkolnej w różne dyscypliny sportowe. 		
	<p>– uświadamianie uczniom problemu związanego z chorobą AIDS i innymi chorobami cywilizacyjnymi.</p>	<p>zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny</p>	<p>Uczniowie</p>

	Przykłady: <ul style="list-style-type: none"> • lekcje wychowawcze dotyczące tematyki chorób cywilizacyjnych; • zaproszenie ekspertów, którzy opowiedzą o chorobach cywilizacyjnych i odpowiedzą na pytania uczniów z tego zakresu. 		
	– promocja zdrowego i aktywnego trybu życia we wsparciu rozpoznawanych sportowców, podróżników itp.	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny	Uczniowie
	Przykłady: <ul style="list-style-type: none"> • organizacja spotkania z absolwentami szkoły, którzy osiągnęli sukcesy w sporcie; • prelekcje podróżników na temat ich osiągnięć i sposobu w jaki osiągnęli zamierzony cel. 		

Działalność profilaktyczna

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Odbiorca	Typ profilaktyki
1. Realizowanie wśród uczniów i wychowanków oraz ich rodziców / opiekunów prawnych programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowanych celów profilaktycznych, rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji o którym mowa w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 5 ustawy	– wspieranie uczniów ze środowisk zmarginalizowanych, zagrożonych demoralizacją i wykluczeniem społecznym.	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny	Rodzice/ prawni opiekunowie uczniów, uczniowie	selektywna
	Przykłady: <ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej; • indywidualne rozmowy z uczniami na temat właściwych postaw wobec niebezpiecznych środków. Zapewnienie uczniowi zaufanego miejsca, do którego może zgłosić się o pomoc; • angażowanie uczniów w kółka zainteresowań, rozwój sprawności fizycznej na dodatkowych zajęciach; • zachęcenie ucznia do zapoznania się z literaturą bliską jego zainteresowaniom. 			

o przeciwdziałaniu narkomanii.	– pomoc uczniom z rozpoznanymi wczesnymi objawami używania środków psychoaktywnych.	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny	Rodzice/ prawni opiekunowie uczniów, uczniowie	wskazująca
	Przykłady: <ul style="list-style-type: none"> • konsultacja problemu z rodzicami / opiekunami prawnymi ucznia (przedstawienie możliwych miejsc, w których mogą szukać pomocy), • angażowanie ucznia w działalność pozalekcyjną, • konsultacje ze specjalistyczną poradnią ds. uzależnień. 			
	– zapewnienie wsparcia rodzinom uczniów, którzy mają problem z używaniem substancji psychoaktywnych.	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny	Rodzice /prawni opiekunowie uczniów, uczniowie	wskazująca
	Przykłady: <ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej; • zapewnienie możliwości konsultacji z psychologiem szkolnym; • organizacja spotkań rodziców/prawnych opiekunów z uczniem oraz specjalistą z poradni ds. uzależnień. 			
	– zapewnienie dostępności pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom szkoły.	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny	Uczniowie	uniwersalna
Przykłady: <ul style="list-style-type: none"> • budowanie zaufania do psychologa szkolnego podczas godzin wychowawczych – zapraszanie psychologa na zajęcia, prezentacja interesującego uczniów tematu. 				
1. Przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej	– rozszerzenie oferty pozalekcyjnych zajęć sportowych i kulturalnych.	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog	Uczniowie	uniwersalna

pozytywnej formy działalności zaspokajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej.		szkolny		
	Przykłady: <ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie możliwości uczestnictwa w zajęciach ze wschodnich sztuk walki, • uformowanie szkolnych drużyn w różne dyscypliny sportowe, reprezentujących szkołę na zawodach; • umożliwienie uczniom nauki gry w szachy, brydż sportowy, • utworzenie kółka teatralnego, • wybór uczniów do udziału w konkursach recytatorskich, • organizacja muzycznego zespołu szkolnego • utworzenie kółka turystycznego. 			
	– poszerzanie horyzontów uczniów przez prezentację osiągnięć i sukcesów znanych ludzi.	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny	Uczniowie	uniwersalna
	Przykłady: <ul style="list-style-type: none"> • wyświetlanie cyklu dokumentów telewizji Discovery – np. „Himalaiści”, • organizacja spotkań z interesującymi ludźmi, podróżnikami, • wyświetlenie filmu „Mój biegun”, • zapoznanie uczniów z osiągnięciami Jana Doby, • zachęcanie uczniów do zapoznawania się z literaturą opisującą osiągnięcia polskich podróżników, • przygotowanie przez uczniów prezentacji dotyczącej wybitnych polskich sportowców takich jak np. Robert Lewandowski, Marcin Gortat, Robert Korzeniowski, Mateusz Kusznierewicz, Jagna Marczułajtis, Kamila Skolimowska. 			
– zapewnienie wsparcia uczniom, którzy nie mogą brać udziału w bardziej atrakcyjnych zajęciach pozalekcyjnych ze względu na stan finansowy rodziny.	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny	Uczniowie	wskazująca	

	<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wspieranie uczniów z rodzin o złej sytuacji finansowej np.: <ul style="list-style-type: none"> ○ zakupem wymaganego na dodatkowe zajęcia sprzętu, czy stroju, ○ finansowanie karnetu na basen uczniom z rodzin o złej sytuacji finansowej. 			
1. Kształtowanie i wzmacnianie norm przeciwnych używaniu środków i substancji przez uczniów i wychowanków, a także norm przeciwnych podejmowaniu innych zachowań ryzykownych.	– informowanie uczniów o ryzyku związanym z zażywaniem środków psychoaktywnych.	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny	Uczniowie	uniwersalna
	<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie spotkania z uczniami, lekcji wychowawczej informującej o zagrożeniach płynących z przyjmowania środków psychoaktywnych, • organizacja prelekcji dotyczącej niebezpieczeństwa związanego z przyjmowaniem środków zastępczych (dopalaczy), • indywidualne spotkania ze specjalistami z uczniami, u których zidentyfikowano problem przyjmowania środków psychoaktywnych. 			
	– kształtowanie postaw i metod sprzeciwiania się sytuacjom stwarzającym zagrożenie.	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny	Uczniowie	uniwersalna
	<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie zajęć wychowawczych z odgrywaniem scenek z możliwymi sytuacjami stanowiącymi zagrożenie, • udział uczniów w lekcjach z wyświetlanym materiałem dotyczącym niebezpiecznych substancji i sytuacji, które mogą być ryzykowne, • ćwiczenie asertywności na godzinie wychowawczej. 			
	– określenie jasno sprecyzowanych zasad	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog	Uczniowie	uniwersalna

	obowiązujących w szkole, zapoznanie z nimi uczniów.	szkolny		
<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawienie reguł obowiązujących w szkole na godzinie wychowawczej na początku roku szkolnego, • ustalenie zasad Nauczyciel-Uczeń we współpracy z uczniami, • przedstawienie uczniom na godzinie wychowawczej ich praw i obowiązków wynikających ze Statutu szkoły. 				
	– zapoznanie uczniów z obowiązującym prawem dotyczącym przeciwdziałania narkomanii.	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny	Uczniowie	uniwersalna
<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lekcja wychowawcza informująca o konsekwencjach prawnych posiadania i używania środków psychoaktywnych; • organizacja prelekcji z policją, przedstawiającej obowiązujące prawo i konsekwencje posiadania i używania środków psychoaktywnych. 				
	– umacnianie w uczniach przekonania o wartości zdrowia.	zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny	Uczniowie	uniwersalna
<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umożliwienie uczniom dostępu do wody pitnej w czasie zajęć edukacyjnych; • lekcje wychowawcze dotyczące grup środków spożywczych przewidzianych w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 sierpnia 2015 r. wyjaśniające korzyści, które płyną z odżywiania się w zdrowy sposób; • organizacja konkursu uczniowskiego na najlepszy plakat informujący o zasadach zdrowego odżywiania; • połączone działania na lekcjach biologii oraz wychowania fizycznego, uświadamiające uczniomienne wymagania kaloryczne organizmu – przygotowanie zbilansowanej diety oraz planu aktywności fizycznej na tydzień; 				

<p>1. Doskonalenie zawodowe nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów i wychowanków zachowań ryzykownych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • udział w zawodach biegowych organizowanych w pobliżu szkoły, poprzedzony przygotowaniem do startu. 			
	<p>– wdrożenie i opanowanie programów i procedur przez Radę Pedagogiczną.</p>	<p>zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny</p>	<p>Nauczyciele i wychowawcy</p>	<p>uniwersalna</p>
	<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • doskonalenie kompetencji nauczycieli doskonalenia kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej poprzez udział w szkoleniu. 			
<p>1. Włączanie, w razie potrzeby, w indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, o którym mowa w art. 71b ust. 1b ustawy o systemie oświaty, działań z zakresu przeciwdziałania używaniu środków i substancji o których mowa we wstępie do dokumentu.</p>	<p>– wprowadzenie do indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego elementów terapii wychodzenia z uzależnień.</p>	<p>zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny</p>	<p>Uczniowie</p>	<p>wskazująca</p>
	<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzupełnienie programu edukacyjno-terapeutycznego o wizyty w grupach wsparcia w pobliskich ośrodkach walki z uzależnieniami. • spotkania ucznia z pracownikami fundacji MONAR. 			
	<p>– angażowanie uczniów w zajęcia pozalekcyjne – zarówno sportowe jak i kulturalne.</p>	<p>zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny</p>	<p>Uczniowie</p>	<p>wskazująca</p>

	<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazywanie uczniom możliwości rozwoju ich pasji bądź wsparcie w ich odnajdywaniu; • socjalizacja ucznia przez pracę w grupie w ramach kółek zainteresowań; • zorientowanie ucznia na sukces w danej dziedzinie sportowej; • przedstawienie uczniowi działań podejmowanych w ramach kółek zainteresowań – przedstawienie szerokiego wachlarza możliwości. 			
	<p>– angażowanie rodziców / opiekunów prawnych uczniów w profilaktykę antynarkotykową.</p>	<p>zespół wychowawców, nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog/psycholog szkolny</p>	<p>Rodzice/prawni opiekunowie uczniów</p>	<p>wskazująca</p>
	<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spotkania rodziców/opiekunów prawnych z psychologiem szkolnym, na których przedstawione zostają zagrożenia związane ze stosowaniem środków psychoaktywnych oraz metody walki z uzależnieniem; • spotkania rodziców/ opiekunów prawnych z ekspertami z lokalnej instytucji ds. przeciwdziałania narkomanii i uzależnieniom; • wskazanie lub udostępnienie rodzicom/opiekunom prawnym literatury, zwiększającej ich kwalifikacje radzenia sobie z zaistniałym problemem. 			

